

OSREDNJA
KOLENKA

RUDAR



PREMOGOVNIK
VELENJE

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE, ŠTEVILKA 1, FEBRUAR 2000, LETO XXXIV



Izdajatelj**Premogovnik Velenje****Ureja uredniški odbor**

Božena Steiner, Diana Janežič, Dragica Marinšek, Ivo Hans Avberšek, Aca Poles, Peter Pušnik, Boris Potrč, Jože Kožar.

Glavna urednica

Diana Janežič

Novinarka in lektorica

Dragica Marinšek

Oblikovanje

Ivo Hans Avberšek

Grafična priprava

NAŠ ČAS, d.o.o. Velenje

Tisk

Grafika Bizjak Velenje

Naklada

4000 izvodov

Naslov

RUDAR, Partizanska 78, 3320 Velenje, tel. (063) 871-465 int. 18-15, fax (063) 869-131,

E-mail Diana.Janezic@rlv.si, Ivo.Avbersek@rlv.si

Glasilo Rudar je brezplačno.

Prihodnja številka Rudarja izide marca.

Prispevke zanjo lahko pošljete v uredništvo najpozneje do 20. marca 2000.

Naslovnica

Zimsko veselje na zaledenem Škalskem jezeru

foto:

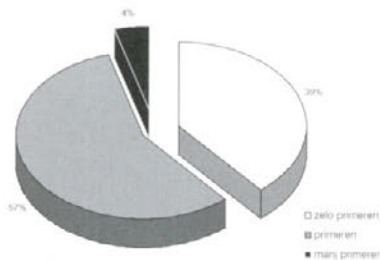
Hans

strani 5 - 7

"V Premogovniku Velenje opravljamo svojo dejavnost odgovorno do ljudi, narave in celotne skupnosti," je glavno sporočilo odgovora na serijo člankov novinarja Braneta Piana med 17. in 19. januarjem letos v časopisu Delo o domnevnem "zaplinjevanju ljudi v Premogovniku Velenje." Odgovor tehničnega direktorja podjetja in vodje službe za varstvo pri delu poudarjata predvsem skrb za varno in humano delo rudarjev. Da sta varnost in zdravje delavcev na prvem mestu pa poudarja v svojem odgovoru na članke tudi glavni republiški rudarski inšpektor.

**strani 8, 9**

Pred letom dni smo v Premogovniku Velenje z izdajo projektne naloge pričeli izvajati projekt "Uvedba sistema ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001". V letu dni je trinajst projektnih skupin ovrednotilo potencialne vplive na okolje, ki jih Premogovnik povzroča s pridobivanjem premoga. Pomembno področje vrednotenja vplivov na okolje predstavlja mnenje javnosti. Za prepoznavanja mnenja zaposlenih v Premogovniku smo v decembru 1999 izvedli anketo.

**strani 10 - 15**

Dr. Franc Žerdn in Franc Druks sta 15. decembra lani podpisala sporazum o dolgoročnem poslovno-tehničnem sodelovanju med Premogovnikom Velenje in njegovim novim hčerinskim invalidskim podjetjem HTZ. Uradni začetek delovanja novega podjetja je bil 1. januar 2000. Kako delovanje novega podjetja načrtujejo njegovi akterji, kaj menijo delavci, prerazporejeni v IP HTZ?

**priloga**

S 1. januarjem 2000 je stopil v veljavo nov Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Glede na pomembnost tega zakona za vse zaposlene vam ga predstavljamo v delu, ki urejuje upokojevanje po novem.

Pomembna strateška odločitev

Globalizacija družbe, svobodni pretok kapitala, blaga, storitev in ljudi, približevanje Evropski uniji, nov energetski zakon, privatizacija, tržna konkurenca, standardi kakovosti, strateški cilji Premogovnika, socialna varnost zaposlenih...

To so pojmi, ki jih že dolgo in skoraj na vsakem koraku poslušamo, so pa hkrati dejstva, ki so nam vsak dan bližje in nas silijo, da se jim pričnemo odzivati. Temu običajno rečemo: spoprijeti se z izzivi časa.

To je naredilo vodstvo Premogovnika Velenje še posebej temeljito oktobra lani na strateški konferenci. Med pomembne poslovne odločitve prav gotovo lahko štejemo tudi ustanovitev HTZ Velenje I.P. d.o.o., podjetja za usposabljanje in zaposlovanje invalidov, ki je tako postalo sedma družba v lasti Premogovnika Velenje.

Novo podjetje ima svojo podlago v sedaj že bivšem obratu HTZ. Vendar pa vzroki in cilji te poslovne odločitve niso samo v ohranitvi statusa po Zakonu o usposabljanju invalidnih oseb in v uskladitvi z Zakonom o gospodarskih družbah, temveč so tudi v naslednjih razvojnih ciljih:

- povečevanje kakovosti proizvodov in storitev ter zniževanje stroškov njihove proizvodnje,
- zagotavljanje dovolj delovnih mest, ki bodo primerna za zaposlovanje invalidov, ki bodo prerazporejeni iz Premogovnika Velenje,
- povečevanje deleža proizvodnje za druge kupce in naročnike.

Notranje je podjetje organizirano v teh pet organizacijskih enot:

- strojni remont in vzdrževanje,
- elektro remont in vzdrževanje,
- ožji obrat HTZ,
- obrat predelave pepela,
- reševalna postaja.

Organizirane so tudi službe:

- plansko-analitska,
- finančna,
- za usposabljanje in zaposlovanje.

Tehnološka podpora proizvodnji, razvoj in trženje so organizirani v organizacijskih enotah novega podjetja, druge strokovne posle za podjetje pa po pogodbi opravljajo strokovne službe Premogovnika. Akt o ustanovitvi podjetja HTZ, ki je pričelo s poslovanjem 1. januarja 2000, določa ustanoviteljske in upravljalске pravice Premogovnika Velenje.

V IP HTZ načrtujemo, da bo v letu 2000 zaposlenih 760 delavcev, od tega skoraj polovica invalidov, pridobili pa naj bi 4,167 milijarde tolarjev prihodkov, od tega 86 odstotkov v poslih za Premogovnik.

Razvojni cilji in pričakovana 5 odstotna rast produktivnosti so za vse zaposlene in vodstvo novega podjetja velika odgovornost in izziv, na katerega se bo podjetje pripravljalo predvsem z vlaganji v usposabljanje zaposlenih in tudi z vlaganji v sodobno opremo.

Franc Druks, direktor IP HTZ

Tehnični direktor podjetja
ocenjuje leto 1999

Veliko smo naredili

Leto 1999 bo šlo v zgodovino Premogovnika Velenje kot leto velikih sprememb in prilagajanj v poslovanju, proizvodnji in organizaciji dela. Direktor podjetja dr. Franc Žerdin ga je v začetku leta imenoval "izziv z več neznankami", a poleg teh so nas čakala tudi napovedana dejstva: izgradnja čistilne naprave na bloku 5 in remont blokov v TEŠ, uvedba davka na dodano vrednost, sprejetje nekaj novih zakonov.

Leto 1999 se je izteklo in v proizvodnem in tehničnem smislu ga je ocenil tehnični direktor podjetja **mag. Marjan Kolenc**: "Kljub napovedim številnih sprememb in delni negotovosti, kaj bo leto 1999 prineslo, smo v njem precej naredili. Delali smo 242 dni ali 5 dni več kot leto prej. Pridobili smo 3.804.000 ton premoga, kar je toliko, kot smo načrtovali in 263.000 ton manj kot leta 1998.

V povprečju smo pridobivali premog na 278 metrih odkopne fronte, kar je 5 metrov manj kot leto prej, v obratovanju pa sta bila povprečno nekaj več kot dva odkopa in pol na dan skozi vse leto. Skupno smo premog odkopavali na devetih odkopih. Na odkopu k.-5B smo 24. junija dosegli največjo dnevno proizvodnjo 16.100 ton, kar je izredno dober in v podobnih razmerah težko ponovljiv rezultat.

Skupno smo izdelali 7.860 metrov novih prog, kar je 200 metrov več kot leto prej, pretesarili smo nekaj manj kot 1.000 metrov prog, in to več kot polovico v panelno podgradnjo. Likvidirali smo okoli 8.100 metrov prog in tako nekoliko zmanjšali obseg jame. Za likvidacije in izdelavo prog smo porabili okoli 43.000 ton emulgata.

Opravili smo nekaj del izven Premogovnika - v Pivovarni Laško, rudniku Senovo, za Slovenske železnice, pri gradnji predora Ločica, v sklopu avtocestnega programa, v TEŠ - pridobili tudi veliko sredstev na razpisih različnih ministrstev in s tem kar precej povečali skupni prihodek Premogovnika. Preusmerili smo glavni odvoz iz centralnega dela in južnega krila ter do-

končali avtomatizacijo ventilatorskih postaj, če omenim še nekaj del. Za vsa opravljena dela je bilo treba izdelati vso potrebno tehnično dokumentacijo in tehnološko podporo projektom.

3. julija smo na jašku Škale odprli Muzej premogovništva Slovenije in že po petih mesecih je sprejel 10.000. obiskovalca. Preživeli smo prvo redno presojo sistema skladnosti s standardi ISO 9001, veliko truda pa smo vložili v aktivnosti za pridobitev standardov, ki urejajo odnos do okolja.

Uspešni smo bili pri varnosti pri delu, saj se je število nesreč zmanjšalo od lani še za 9 odstotkov. Skupno smo lani zabeležili 238 nesreč pri delu, kar je za tako intenzivno proizvodno podjetje, kot je naše, zelo malo. Število ognjev je bilo tudi v letu 1999 minimalno, zabeležili smo 2, in reševalni četi ni bilo treba nikoli posredovati.

Za vse navedene aktivnosti in še za veliko tistih, ki so jih opravile vse službe in obrati in jih nisem naštel, nas je bilo v povprečju zaposlenih 3.745, kar je 105 manj kot v letu 1998. Vsi smo opravili veliko dela, s skupnimi močmi in dogovarjanjem, v to pa smo vsi vložili naše znanje in izkušnje. S takšno popotnico se lahko optimistično lotimo tudi delovnih nalog v letu 2000!" /dj/

PROIZVODNJA JANUAR - DECEMBER 1999

OBRAT	PROIZVODNJA			+ VIŠEK	- PRIMANJ.	ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osn. nač.	mes. nač.	doseženo	na osn. nač.	na mes. nač.	na osn. nač.	na mes. nač.	
PRELOGE	1.185.300	927.500	1.024.110	-161.190	96.610	86,40	110,42	4.232
PESJE	1.622.800	1.686.000	1.621.160	-1.640	-64.840	99,90	96,15	6.699
ŠKALE	803.100	980.500	961.370	158.270	-19.230	119,71	98,05	3.973
PRIPRAVE	188.800	223.800	197.360	8.560	-26.440	104,53	88,19	816
PREMOGOVNIK	3.800.000	3.817.800	3.804.000	4.000	-13.800	100,11	99,64	15.719

Za varno in humano delo

V Premogovniku Velenje opravljamo svojo dejavnost odgovorno do ljudi, narave in celotne skupnosti

V torek, 17. januarja 2000, je dnevnik Delo pričel objavljati serijo člankov novinarja Braneta Piana o "zaplinjevanju ljudi v Premogovniku Velenje". Članki so strokovno netočni, zavajajoči, izkazujejo novinarjev ciničen odnos do vsega, kar je dobro in kar je koristno za prebivalce Šaleške doline in za celotno Slovenijo. Svoje manipulativne prispevke je B. Piano sestavil s pomočjo ironičnega prezira, čustvenega pretiravanja v izbiri izrazja, žalitev, podtikanja, subjektivnega sklepanja, sprenevedanja in zlorabljanja; s temi sredstvi je želel zmanevirati bralce in jih zvito napeljati na napačno mišljenje in čustvovanje. Na njegova nepoštena sredstva, manipulacijo, zlorabe in zavajanja želimo odgovoriti z objektivnimi dejstvi, ki so strokovno in znanstveno utemeljena in dokazana.

V Premogovniku Velenje že nekaj let zasledujemo naslednje tri strateške cilje:

1. zagotavljam proizvodnjo lignita, ki omogoča tehnično in ekonomsko optimalno poslovanje Premogovnika Velenje in Termoelektrarne Šoštanj; 2. vsem zaposlenim v Premogovniku omogočamo največjo stopnjo varnosti in humanosti pri izvajanju delovnega procesa; 3. učinkovito rešujemo ekološke probleme, ki so posledica energetske dejavnosti v občinah Velenje in Šoštanj.

Ker te cilje res uspešno uresničujemo, smo uvrščeni med najsodobnejše in najbolj varne premogovnike na svetu in smo z njimi primerljivi tudi po konkurenčni ceni.

V letu 1998 smo pridobili certifikat o skladnosti postopkov s standardi ISO 9001, s katerimi potrjujemo obvladovanje procesa rudarjenja. Pridobivalni proces smo že naravnali skladno z zahtevami, ki jih predvideva standard ISO 14001; pridobitev tega standarda bo potrjevala naše učinkovito reševanje ekoloških problemov in naša velika prizadevanja, da bi na področju, kjer posegamo v prostor, odpravili posledice rudarjenja in vrnili ljudem skrbno urejen bivanjski prostor.

V zadnjih letih smo uspeli popolnoma mehanizirati in v veliki meri avtomatizirati proces pridobivanja premoga. S tem smo dosegli, da imajo vsi zaposleni zagotovlje-

no varnost in humane razmere pri delu. V letošnjem letu bomo področje varstva pri delu tako naravnali, da bomo pridobili standarde BS 8800, ki predstavljajo evropske smernice na tem področju.

Premogovnik Velenje v zadnjem obdobju več kot 95 % proizvodnje proda Termoelektrarni Šoštanj. Zato je višina proizvodnje določena z elektroenergetsko bilanco Republike Slovenije.

Naša proizvodnja, produktivnost, storilnost, povprečno število odkopov in število zaposlenih so prikazani v spodnjih grafih.

Kakšen je naš tehnološki proces z vidika varstva pri delu?

Podzemno pridobivanje premoga je specifično delo, ki ga spremljajo mnogi nevarni pojavi. V premogovniku Velenje so možnosti za naslednje nevarnosti: povečana koncentracija plinov, požari, gorski udari, vdori vode, blata in mulja.

Zaradi omenjenih potencialnih nevarnosti je izdelan načrt obrambe in reševanja, ki ga poznajo vsi zaposleni v jami. Zelo si prizadevamo, da bi nevarnosti preventivno preprečili.

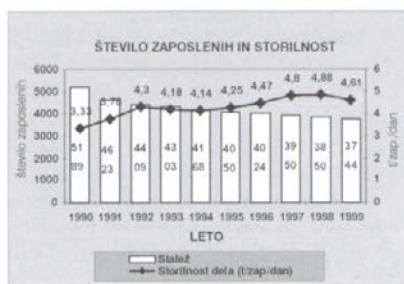
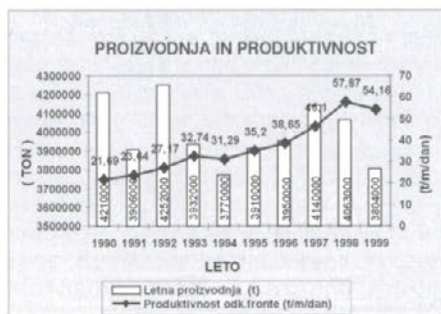
S pomočjo sodobnega načina prezačevanja uspevamo zagotavljati ustrezne razmere za delo tako, da jamski plini ne presegajo dovoljenih koncentracij metana (do 1,5 %), ogljikovega dioksida

(do 1,5 %) in ogljikovega monoksida (do 0,005 %). V redkih primerih, ko pa koncentracije presežejo dovoljene vrednosti, se zaposleni skladno z načrtom obrambe in reševanja umaknejo iz ogroženega območja. V ogroženem območju lahko izvajajo aktivnosti le posebej izurjeni jamski reševalci s pomočjo izolacijskih reševalnih aparatov.

V preteklosti je bilo v premogovniku vsako leto veliko požarov. Zaradi tega smo razvili drugačne tehnologije pri izdelavi jamskih prog in zmanjšali število požarov na 2-3 na leto, kar je razvidno iz diagrama.

S sodobnim varnostno-informacijskim sistemom, ki smo ga zgradili, spremljamo večino varnostno-tehnoloških parametrov tudi s površine, iz dispečerskega centra. Za ta namen imamo v jami kar na 250 mestih nameščene različne stacionarne merilnike. V primeru nevarnosti se takoj sprožijo alarmi in postopki za odpravo nevarnosti. Poleg tega še vedno vsak dan, na vsaki izmeni odgovorne osebe kontrolirajo pline v jami s pomočjo prenosnih merilnikov.

Reševalna četa premogovnika, ki je posebej usposobljena za



reševanje in tudi za delo v nevarnem območju, v zadnjem desetletju nikoli ni posredovala, kar kaže na visoko stopnjo zanesljivosti pri izvajanju tehnoloških procesov.

Podatki o zdravstvenem stanju delavcev

Vsa prizadevanja za izboljšanje delovnih razmer in delovnega okolja se lahko dokažejo s pomočjo podatkov, pridobljenih pri zdravstvenih sistematskih pregledih zaposlenih, s pomočjo analiz bolniških izostankov, s pomočjo raziskave stanja na področju invalidnosti in stanja na področju delovnih nezgod.

Vsi zaposleni v jami najmanj enkrat letno opravljajo sistematski zdravniški pregled.

Zdravstvene omejitve ima približno 10 % zaposlenih, v glavnem zaradi sluha in vida. Zdravniki pri pregledih zaradi jamske klime ne ugotavljajo nikakršnih posebnosti. Stanje na področju bolniških izostankov je v zadnjih letih zelo ugodno. Da se je bolniški stalež v zadnjih letih zmanjševal, dokazuje graf.

Problemato delovnih invalidov pri Premogovniku Velenje obvladujemo tako, da vse invalide, ki so zmožni za delo v jami, zaposluje mo na ustreznih delih v jami, za tiste, ki svojega dela ne morejo več opravljati v jami, pa imamo preskrbljena delovna mesta v okviru invalidskega podjetja, ki je hčerinsko podjetje premogovnika. V tabeli so prikazani vzroki za nastanek invalidnosti.

Stanje na področju števila invalidov se bistveno izboljšuje, kar je med drugim posledica mehanizir

ranosti procesov in izboljšanja delovnega okolja.

Zelo velik premik smo storili na področju zmanjševanja delovnih nezgod. Stanje se tudi tu izboljšuje zaradi boljšega delovnega okolja, boljše organizacije dela in večje prizadevnosti oziroma varnejšega pristopa pri delu zaposlenih. Število nezgod in vzroki so razvidni iz grafa.

Kaj počnemo na področju razvoja in raziskav

Razvojno-raziskovalne aktivnosti Premogovnika Velenje so načrtovane v smislu izpolnjevanja določil strateških ciljev podjetja, še posebno drugega in tretjega, ki opredeljujeta celovit odnos Premogovnika Velenje do kvalitete delovnega mesta in okolja. Stalno sproščanje potencialno nevarnih in škodljivih snovi v delovne prostore ter nenehna težnja po izboljševanju delovnih razmer na jamskih deloviščih sta osnovna vzroka za temeljito proučevanje

DIAGNOZA	KATEGORIJA			
	II.	III.	SKUPAJ	(%)
HRBTENICA	9	241	250	29,69
NOGE	8	191	199	23,63
ROKE	2	85	87	10,33
OČI	3	36	39	4,63
DIHALA	0	37	37	4,39
ŽIVCI	8	25	33	3,92
GLAVA	5	29	34	4,04
SLUH	0	25	25	2,97
SRCE	2	17	19	2,26
KOLKI	4	17	21	2,49
KOŽNO BOLENJE	1	19	20	2,38
ŽELODEC	0	12	12	1,43
OSTALE DIAGNOZE	12	54	66	7,84
SKUPAJ	54	788	842	100

Vzroki za nastanek invalidnosti po diagnozah

in organizirano delo pri raziskovalno-razvojni dejavnosti tudi v zadnjih desetih letih. Intenziviranje proizvodnje lignita z uporabo modernih tehnoloških in organizacijskih prijemov kakor tudi dobra strokovna usposobljenost rudarjev sta Premogovnik Velenje uvrstila v svetovni tehnološki vrh. Vedno nova spoznanja različnih vej znanosti in tehnike so omogočila, da smo nekoč nerešljive probleme zadovoljivo rešili in omogočili nadaljnji razvoj podjetja.

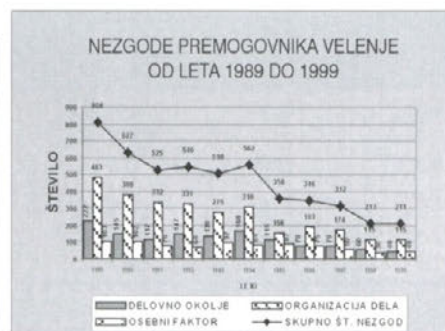
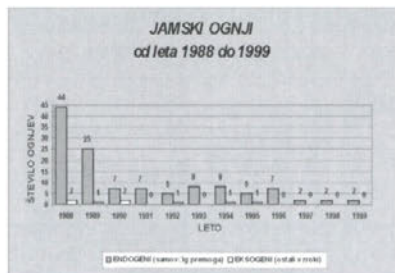
Za doseganje takšnega varnostnega in zdravstvenega stanja je bilo potrebno vložiti velike napore in sredstva v izobraževanje, ozaveščanje in usposabljanje vseh zaposlenih. Velika sredstva namenjamo razvojno-raziskovalni dejavnosti, ki bo pripomogla k večjemu obvladovanju razmer in k uresničevanju naših prizadevanj za lajšanje delovnih razmer vsem zaposlenim.

Podatki, ki ponazarjajo stanje varstva pri delu v Premogovniku Velenje so javni podatki in jih tudi javno objavljamo. Ker smo v fazi pridobivanja certifikata ISO14001, nastajajo v podjetju in izven njega mnoga gradiva, ki kritično ocenjujejo odnos do okolja. Namenjena so izobraževanju in definiranju optimalnih poti za doseganje željenih ciljev.

Mnoga od njih so tudi provokativne narave in vsaj enega od njih, neavtoriziranega oz. nepodpisanega je dobil v roke in ga močno zlorabil tudi g. Brane Piano. Zelo nam je žal, da si je to privoščil, brez, da bi predhodno preveril namen gradiva.

Tehnični direktor Premogovnika Velenje
mag. Marjan KOLENC

Vodja službe za varstvo pri delu
Franc BAHČIČ, univ. dipl. inž. rud.



Varnost in zdravje na prvem mestu!

Zaposleni v Republiškem rudarskem inšpektoratu, še posebno jaz osebno, smo bili ogorčeni nad populističnim in skrajno zavajajočim pisanjem novinarja B. Piana o strokovno zahtevni in občutljivi problematiki pri delu v Premogovniku Velenje. Novinar ne uporablja dokaj izčrpnih informacij iz gradiva, ki smo mu ga poslali, temveč provokativno piše in uporablja podatke o mejnih in prekoračenih koncentracijah plinov, ki so služili za izvedbo raziskovalne naloge in nimajo nič skupnega z dejanskim stanjem v premogovniku. Takšno pisanje, podkrepljeno z meni neznanimi čustvenimi frustracijami, ne bi smelo biti objavljeno v sicer uglednem časniku Delo, še zlasti ne zato, ker blati RRI, katerega delovni rezultati so mednarodno priznani kot eni najboljših v Evropi.

Pisati o tako zahtevni strokovni problematiki ni mogoče brez ustreznih strokovnih razlag, ki pojasnjujejo, zakaj in kdaj prihaja do povečanih koncentracij plinov v jamah Premogovnika Velenje ter kako se zadeve rešujejo v praksi. Naj navedem le nekaj strokovnih razlag v zvezi s pojavom ogljikovega dioksida - CO_2 in dimetilsulfida - $(\text{CH}_3)_2\text{S}$, čeprav se pri delu v jami pojavljajo tudi drugi plini.

Ogljikov dioksid se pojavlja v Premogovniku Velenje zaradi razmeroma velike proizvodnje premoga, pri tem pa se količine tega plina stalno spreminjajo, odvisno od faze dela, v kateri se pridobiva premog. Kontrola plina se izvaja s prenosnimi instrumenti in instrumenti, ki kontinuirano merijo prisotnost CO_2 na različnih delovnih mestih. V primeru prekoračitve dovoljenih koncentracij se delo na delovišču ustavi, delovišče prezrači in nato nadaljuje z delom. Vsak premogovnik ima za te primere oziroma za vse primere pojava nevarnih plinov izdelan načrt obrambe in reševanja, ki določa aktivnosti za izvajanje postopkov. S tem aktom so seznanjeni vsi zaposleni.

Novinar B. Piano v članku, z dne 18. januarja letos nakazuje na premajhno aktivnost oziroma "mečkanje" rudarske inšpekcije zaradi mojega predsedovanja Nadzornemu svetu Premogovnika Velenje, ker naj bi zastopal predvsem interese kapitala oziroma večinskega lastnika države, kar odločno zanam. Inšpektorji RRI morajo v skladu z Zakonom o rudarstvu najmanj dvakrat letno pregledati delovišča in dokumentacijo premogovnika, zato seveda ne morejo biti vsak dan v jami, prav gotovo pa izvajajo nadzor strokovno in v skladu s predpisi. Delovni proces ustavi le tedaj, če se koncentracije plinov po ugotovljenih preseženih koncentracijah in prezračevanju takšnega jamskega objekta ne znižajo na dopustno mejo. Takšna je praksa pri nas in v svetu, sicer pa je za vodenje in nadzor tehnološkega procesa proizvodnje zadolženo nadzorno tehnično osebje in služba za varnost pri delu premo-

govnika. Inšpektorji so pri svojem delu popolnoma samostojni, kar pomeni, da je samostojen pri svojih odločitvah tudi inšpektor M. Kavčič, ki nadzira zračenje v Premogovniku Velenje.

Inšpektor Kavčič je vseskozi strokovno spremljal problematiko, povezano s pojavljanjem CO_2 , ter izdajal odločbe v skladu s predpisi in na osnovi pregledane tehnične dokumentacije in dokumentacije o zdravstvenem stanju zaposlenih, ki jo izdaja Zdravstveni dom Velenje. Na osnovi slednje niso bile ugotovljene kronične posledice škodljivega delovanja jamskih plinov na zdravje delavcev. RRI pa ni bil v celoti seznanjen z izsledki raznih raziskav, ki jih navaja novinar Piano, čeprav bi bilo pričakovati, da bi izdelovalci le-teh z ugotovitvami seznanjali tudi RRI.

Kako je moje predsedovanje v Nadzornem svetu Premogovnika Velenje vplivalo na varnost in zdravje pri delu v velenjskem premogovniku, pa je razvidno iz podatkov letnega poročila RRI za leto 1998: število nesreč se je v zadnjih dveh letih v premogovniku zmanjšalo za 33%, število izgubljenih dni zaradi nesreč za 21%, število bolniških za okoli 4-6%. Seveda gospod Piano teh podatkov ni objavil, ker potem članek ne bi bil zanimiv in udaren; po njegovem smo le mečkali.

O pojavih dimetilsulfida je bil RRI obveščen, ko je bil ta plin odkrit slučajno. Tudi v tem primeru je inšpektor RRI izdal več odločb, s katerimi je Premogovnik Velenje zavezal za izvajanje ukrepov. Izvajanje teh pa je možno točno definirati, ko bodo poznani normativi o dopustnih koncentracijah tega plina, ki jih v Sloveniji ni in jih ni dolžna iskati inšpekcija. Švedski normativ, ki dopušča koncentracijo 1 ppm, je le podatek proizvajalca plina. Tudi za ta plin niso bile ugotovljene kronične posledice škodljivega delovanja na zaposlene v premogovniku. Po izjavah strokovnjakov naj bi izdelavo predpisa ali normativa izdelale ustrezne institucije na podlagi raziskav, kar bo po mnenju RRI trajalo predolgo, saj bo treba takoj ukrepati.

Nadzorni svet Premogovnika Velenje se ukvarja s poslovno problematiko in ne z varnostjo pri delu. V kolikor pa bi se pokazali sumi o zadevah, povezanih z varnostjo in zdravjem delavcev, na osnovi informacij, pridobljenih od rudarskih inšpektorjev, ustreznih služb oziroma strokovnjakov, ki jih navaja v članku novinar B. Piano, pa bi obravnaval tudi to problematiko. O njej ni bil obveščen niti RRI, niti nadzorni svet.

Sodelovanje z direktorjem dr. Francem Žerdinom ima le pozitivne posledice, saj so se v zadnjih letih v premogovniku zelo izboljšali rezultati s področja varnosti in zdravja pri delu, pa tudi proizvodni in poslovni rezultati premogovnika, zato trditve novinarja B. Piana o negativnih posledicah tega sodelovanja odločno zanam.

Pri tem poudarjam, da je bilo tudi v strokovnih evropskih rudarskih krogih večkrat rečeno, da zlasti ustrezno sodelovanje državnih organov z vodstvi rudnikov ustvarja medsebojno zaupanje, ki je najboljša pot k varnemu delu.

Vsekakor novinar B. Piano s svojim žaljivim pisanjem ruši klimo in dobre odnose, ki so tako pomembni za dobro delo vsakega podjetja, še posebno rudarskega, kjer mora biti sodelavec sodelavcu dober delovni tovariš, predvsem v jami, ter narmeno prikazuje povsem popačeno sliko stanja varnosti in zdravja pri delu v Premogovniku Velenje.

Matjaž Cerovac, univ. dipl. inž. rud., glavni republiški rudarski inšpektor

Sistem ravnanja z okoljem

Pred letom dni smo v Premogovniku Velenje z izdajo projektne naloge pričeli izvajati projekt "Uvedba sistema ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001". V letu dni je trinajst projektnih skupin ovrednotilo potencialne vplive na okolje, ki jih Premogovnik povzroča s pridobivanjem premoga.

Pri **vodah** smo obdelali ravnanje s pitno in sanitarno vodo, odpadno jamsko in tehnološko vodo ter meteorološko kanalizacijo. Pri **emisijah v ozračje** smo preverili stanje v klasični, v ventilatorskih postajah in v delovnem okolju. Pri **odpadkih** smo se ukvarjali s komunalnimi in gradbenimi odpadki, odpadnimi olji, odpadnim lesom in odpadnim železom. Z olji, barvami in laki, gorivom in razstrelivom smo se ukvarjali na področju **nevarnih snovi**. Pri **transportu** smo osvetlili vplive na okolje, ki jih povzročajo jamski in zunanji transport materiala ter prevozi zaposlenih na delo. **Energetiko** smo obdelali z vidika toplotne in električne energije.

Osvetlili smo potencialne vplive, ki lahko nastanejo pri novih **investicijah** v gradbene objekte in tehnološko opremo, obdelali smo **hrup** na delovnih mestih, na ventilatorskih postajah in v klasični. Pregledali smo tudi postopke nabave materiala in surovin z vidika nabave **ekološko sprejemljivejših materialov**, na področju **ugreznja** pa opredelili spremljanje degradacije površine in postopke rekultivacije. Obdelali smo tudi **seizmične efekte** na površini. V zadnjem področju smo pregledali načine **informiranja** zaposlenih in širše javnosti z vidika ravnanja z okoljem ter opredelili programe **izobraževanja** zaposlenih.

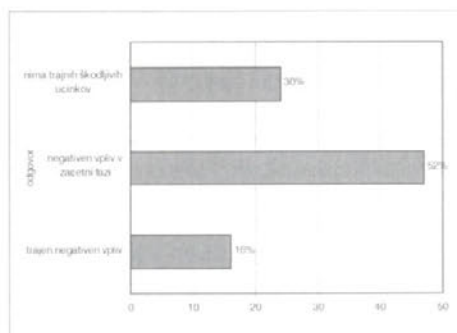
Vrednotenju vplivov je sledilo preverjanje upoštevanja zakonodaje na področju okolja, ugotavljanja odgovornosti po posameznih področjih in preverjanje dokumentov, ki spremljajo vplive na okolje. Ovrednotili smo tudi stroške posameznih okoljskih področij ter določili cilje in programe, ki bodo pripomogli k izboljšanju stanja in zmanjševanju negativnih vplivov na okolje.

Pomembno področje vrednotenja vplivov na okolje predstavlja mnenje javnosti. Za prepoznavanja

mnenja zaposlenih v Premogovniku smo v decembru 1999 izvedli anketo, s katero smo želeli:

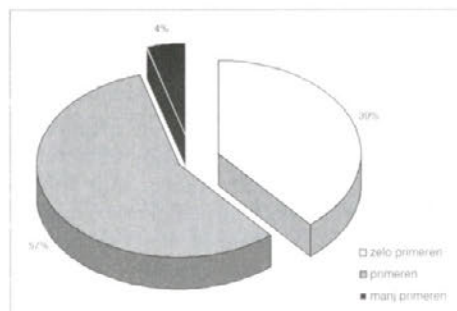
- ugotoviti seznanjenost zaposlenih s projektom uvajanja standarda ISO 14001,
- ugotoviti uspešnost izobraževanja na tem področju,
- prepoznati vpliv in odnos Premogovnika do okolja skozi oči anketirancev s pozitivnega in negativnega vidika ter
- prepoznati mnenje o ustreznosti ukrepov, s katerimi želimo v Premogovniku odpraviti negativne vplive na okolje.

Vzorec je bil oblikovan sorazmerno s klasičniskim strukturo zaposlenih v Premogovniku in je obsegal 100 zaposlenih. Anketni vprašalnik je pravilno izpolnilo 90 zaposlenih.



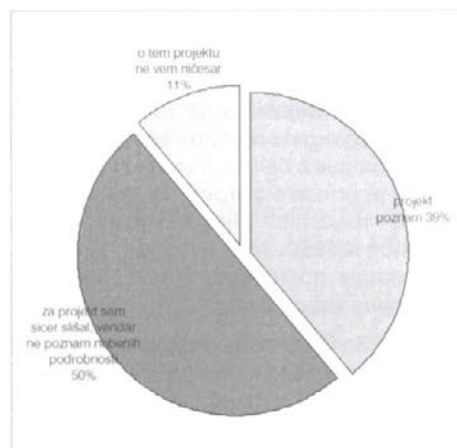
Na vprašanje, **kakšen je vpliv Premogovnika Velenje na okolje** v Šaleški dolini, se je več kot polovica anketirancev odločila, da Premogovnik začetne negativne vplive na okolje zadovoljivo odpravlja. Predvidevamo, da so pri tem imeli anketiranci v mislih degradacijo površine in kasnejšo uspešno rekultivacijo. Skoraj tretjina anketiranih meni, da Premogovnik sploh ne povzroča trajnih škodljivih učinkov na okolje, manjši del pa meni, da zaradi narave dela na okolje trajno negativno vpliva.

Z drugim vprašanjem smo želeli ugotoviti **odnos Premogovnika do okolja**. Skoraj 40% meni, da imamo do okolja zelo primeren odnos, več kot polovica pa je naš odnos do okolja označila kot primeren. Taki rezultati nas navajajo k zaključku, da eko-



loške probleme, ki nastajajo kot posledica rudarjenja, rešujemo dovolj učinkovito.

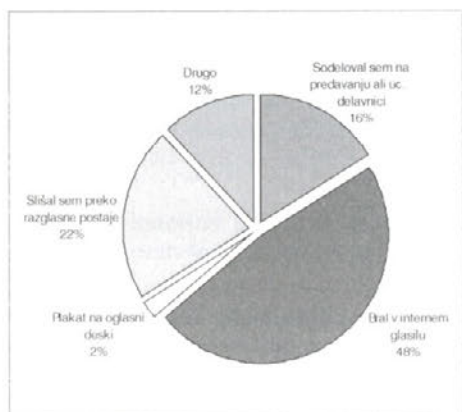
Preverjali smo tudi **seznanjenost zaposlenih** z uvajanjem sistema ravnanja z okoljem **ISO 14001**. Ugotovili smo, da večina anketiranih projekt pozna ali so zanj vsaj slišali, le zelo majhen del jih o projektu



ne ve ničesar.

Zanimalo nas je tudi, **na kakšen način so se s projektom seznanili**. Interno glasilo je vsekakor najučinkovitejše sredstvo obveščanja, saj jih je skoraj polovica o projektu brala v Rudarju. Več kot dvajset odstotkov se je s projektom seznanilo prek razglasne postaje, 16% pa je aktivno sodelovalo na predavanjih in v učnih delavnicah.

Skoraj polovica anketirancev meni, da projekt sicer **pozna**, a bi se radi z njegovo vsebino podrobneje seznanili. Preostali del meni, da zaradi slabšega poznavanja projekta želi dodatne informacije. Zelo

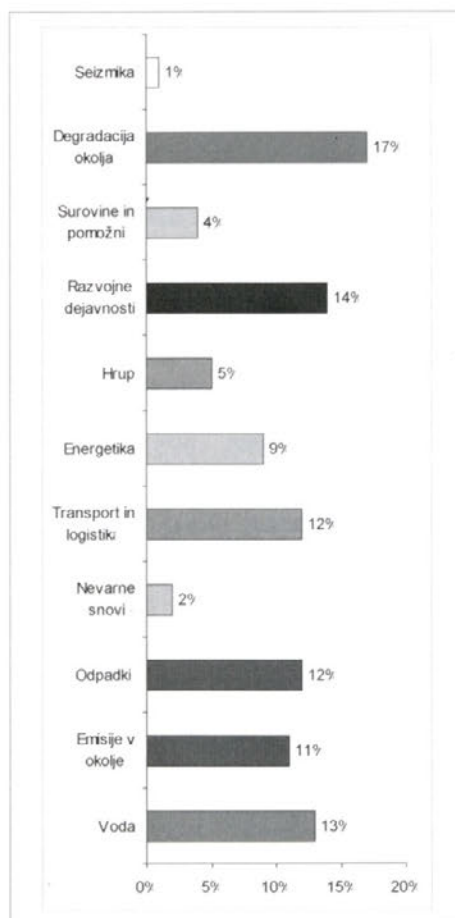
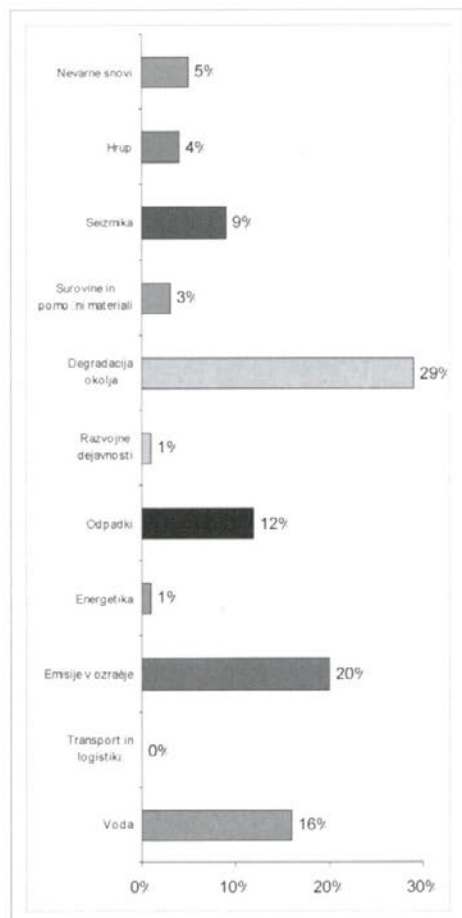


majhen del zajemajo tisti, ki so s projektom zelo dobro seznanjeni oziroma jih projekt ne zanima.



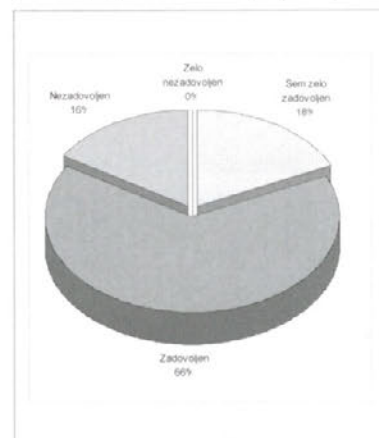
Izmed enajstih področij, za katere v Premogovniku menimo, da s svojo dejavno-

Z zadnjim vprašanjem smo želeli ugotoviti, ali so anketiranci na splošno zadovoljni z



okoljem, v katerem živijo. Dve tretjini sta z okoljem zadovoljni, kar pomeni, da splošne onesnaženosti okolja ne opazijo oziroma da morebitno onesnaževanje ni tako intenzivno, da bi vplivalo na njihovo počutje. To potrjuje tudi dejstvo, da nihče od vprašanih ni zelo nezadovoljen s kvaliteto svojega bivalnega okolja.

Izvedba projekta se bliža koncu. Potrebno je odpraviti še nekatere pomanjkljivosti v pripravljenih



dokumentih, nato pa bo sledilo izobraževanje in informiranje zaposlenih. Z delom v februarju in marcu bomo tako želeli zmanjšati odstotek tistih, ki o projektu ne vedo ničesar, ter ugoditi vsem tistim, ki projekt poznajo, a bi o njem radi slišali več. Predvsem pa bosta informiranje in izobraževanje potekala z namenom seznanjanja zaposlenih o ciljih in programih, s katerimi bomo v prihodnjih letih skupaj izboljševali odnos do okolja.

V maju nas čaka tudi certifikacijska presoja, na kateri bodo zunanji ocenjevalci vrednotili uspešnost našega ravnanja z okoljem. Prepričani smo, da bomo projekt zaključili tako dobro ter njegovo izvajanje pospremili v življenje vseh zaposlenih, da bomo še v tem letu kot prvi premogovnik v Evropi prejeli uradni certifikat, ki bo potrjeval, da do okolja nismo brezbržni, temveč se trudimo, da ga stalno izboljšujemo.

Franci Lenart, vodja projekta
"Uvedba sistema ravnanja z okoljem"

Okrogla miza ob začetku delovanja invalidskega hčerinskega podjetja HTZ

Prihodnost je v novih poslih

15. decembra 1999 sta direktor Premogovnika Velenje dr. Franc Žerdin in direktor invalidskega podjetja HTZ Franc Druks ob prisotnosti direktorjev področij in vodij organizacijskih enot obeh podjetij ter predsednika nadzornega sveta Matjaža Cerovca podpisala sporazum o dolgoročnem poslovno-tehničnem sodelovanju med podjetjema. Invalidsko podjetje HTZ je postalo sedmo in največje hčerinsko podjetje Premogovnika Velenje ter hkrati eno večjih podjetij za usposabljanje in zaposlovanje invalidov v Sloveniji.



Med podpisom sporazuma

Uradni začetek delovanja novega podjetja je bil 1. januar 2000, nekaj dni kasneje pa smo na pogovor ob začetku delovanja podjetja za okroglo mizo povabili Franca Druksa, direktorja IP HTZ, Janka Luknerja, direktorja kadrovskega sektorja Premogovnika Velenje in Jožeta Kožarja, predsednika sindikata Premogovnika Velenje.

Rudar: "Kaj za Premogovnik Velenje pomeni ustanovitev invalidskega hčerinskega podjetja?"

Lukner: "31. decembra 1999 je bilo v Premogovniku Velenje zaposlenih 824 invalidov, kar je 30 manj kot leto prej. V podjetju smo zelo zadovoljni, da smo obrnili trend naraščanja števila invalidov iz zadnjih nekaj let. Vendar je ob dejstvu, da v Premogovniku strošek dela dosega okoli 55 odstotkov vseh stroškov, jasno, da je produktivno zaposlovanje invalidov življenjskega pomena za matično podjetje. Vodstvo Premogovnika Velenje je prepričano, da je ustanovitev hčerinskega podjetja HTZ eden od korakov v to smer. Hkrati menimo, da z ustanovitvijo IP HTZ podpiramo še prvi in četrti strateški cilj matičnega podjetja: prvi govori o zmanjševanju stroškov pri pridobivanju premoga, kar bo še pomembnejše pri odpiranju trga električne energije, četrti pa o odpiranju novih programov oziroma delovnih mest.

Uspešnost vodstva in celotnega kolektiva IP HTZ se bo merila predvsem v povečevanju prodaje izdelkov in storitev za zunanje tržišče. Glede na to, da smo se na ustanovitev IP temeljito pripravili, sem prepričan, da bodo zastavljene cilje dosežali."

Rudar: "Premogovnik Velenje je 100-odstotni lastnik IP HTZ. Kako bo nadziral njegovo poslovanje in v kolikšni meri bo sta sprva poslovno povezana?"

Lukner: "Novo podjetje nima skupščine in ne nadzornega sveta, družbo bo upravljala uprava matičnega podjetja in z njene strani sem pooblaščen za spremljanje poslovanja družbe in za pripravo ustreznih sklepov oziroma ukrepov, ki so v pristojnosti uprave matere.

V skladu z delovnim načrtom naj bi realizacija IP HTZ za Premogovnik Velenje v prvem letu poslovanja dosegla okoli 86 odstotkov, kasneje pa se manjšala."

Rudar: "Kaj pomeni, da je neko podjetje invalidsko in kaj ta status prinaša?"

Lukner: "V ustanovitvenem aktu je zapisano, da invalidsko podjetje usposablja in zaposluje invalide. Kot sem dejal že uvodoma, je za podjetje, ki ima veliko invalidov, torej konkretno za Premogovnik Velenje, življenjskega pomena, da produktivno zaposli kar 24 odstotkov svojih delavcev, ki so invalidi. Ustrezno rešitev smo našli v ustanovitvi invalidskega podjetja. To bo usposabljalno in zaposlovalo delavce, ki zaradi invalidnosti ne morejo več delati v osnovni dejavnosti, zaradi tega pa bo prejemale nekatere ugodnosti oziroma olajšave v skladu z zakonodajo Republike Slovenije. Te ugodnosti pomenijo izboljševanje konkurenčne sposobnosti invalidskega podjetja na trgu."

Rudar: "Katere so glavne dejavnosti novega podjetja?"

Druks: "Kot je razvidno iz registracije in imena podjetja, je glavna dejavnost usposabljanje in zaposlovanje invalidov. Druge pa so še: remont in vzdrževanje strojne in elektro opreme, predelava pepela, mokrih in suhih betonskih mešanic, vzdrževanje reševalne opreme oziroma opreme za zagotavljanje varnosti v jami ter cela paleta storitvenih dejavnosti. To so gradbeno, komunalno in mizarsko vzdrževanje, vzdrževanje infrastrukture Premogovnika

Velenje na površini, varovanje objektov in premoženja matičnega podjetja in njenih hčerinskih firm ter fotokopiranje, razmnoževanje in oblikovanje tiskovin. Poleg tega izdelujemo osebna zaščitna sredstva in druge izdelke iz usnja, tekstila in drugih materialov."

Rudar: "S katerimi izdelki in storitvami bo IP HTZ predvsem nastopilo na trgu?"

Druks: "Poslovni načrt šele izdelujemo in v njem bomo določili cilje ter jih ovrednotili. Eno izmed izhodišč je, da je večino naših izdelkov in storitev mogoče tržiti tudi na zunanjem tržišču. Le malo je dejavnosti, ki so vezane izključno na dejavnost Premogovnika in niso zanimive za druge potrošnike.

Kot že rečeno, bo letos 86 odstotkov zmogljivosti IP HTZ zapolnjevalo matično podjetje. Naš poslovni cilj je, da se ta odstotek zmanjšuje in povečujejo tržni deleži. Razpršenost proizvodnih programov oziroma njihova pestrost odpira veliko možnosti na trgu, predvsem pri storitvah. Gre za servisiranje elektro in strojne opreme, vzdrževanje naprav, poslovnih ali stanovanjskih objektov, izdelavo konstrukcij, elektro in strojnih instalacij, ponudbo različnih betonskih mešanic. Za trg je lahko zanimiva tudi naša ponudba osebnih zaščitnih sredstev, posebej tako imenovane težke obutve in zahtevnejše osebne opreme, to je zaščitnih oblek za specifične poklice in uniform."

Lukner: "V vsakem primeru bo na trgu in tudi v Premogovniku Velenje IP HTZ lahko prodal samo izdelke in storitve, ki bodo konkurenčni in kvalitetni. To pomeni, da bodo v HTZ morali preveriti, katere pa so tiste dejavnosti, ki jih lahko ponujajo po konkurenčnih cenah. Zato bo morda v prihodnje katera od sedanjih dejavnosti podjetja opuščena in razvita kakšna nova. Upoštevati je treba osnovno dejstvo, da je med zaposlenimi skoraj 50 odstotkov invalidov."

Rudar: "Konkurenca na trgu je močna. Bo novo podjetje dovolj fleksibilno z nabavo materiala, ponudbo izdelkov in storitev?"

Druks: "Menim, da ni težava v tem, da bi bil poslovni sistem tog. Težave so lahko samo v tem obnašanju ljudi. Prepričan sem, da je poslovni sistem zelo dobro organiziran, ima strokovno usposobljen kader in dobro računalniško podporo. Kolikor pa je togosti, je je zaradi obnašanja ljudi. Če želimo slediti poslovnim ciljem novega podjetja, bo treba spremeniti miselnost tako zaposlenih v Premogovniku in v novem invalidskem podjetju.

Objektivna težava je res lahko prepočasno odzivanje na zahteve trga, zato bo pomembno, da bomo fleksibilni. V tej fazi smo se odločili, da bo nabavo materialov

za IP HTZ še naprej opravljala komercialna služba Premogovnika in s tem, menim, je zagotovljena tudi kakovost. Dovolim si sodbo, da je celoten sistem Premogovnika s sedmimi hčerinskimi podjetji v obdobju spreminjanja. Treba bo začeti bolj poslovno, dinamično razmišljati in ravnati."

Rudar: "Kako bodo v novem podjetju delavci organizirani v sindikat?"

Kožar: "V razgovorih o ustanavljanju novega hčerinskega podjetja so člani sindikata, ki bodo vključeni v IP HTZ, izrazili željo, da se sindikalna organiziranost ne bi veliko spreminjala. Želeli so ostati v sindikatu SPESS in v sindikatu podjetja. Predlagali smo, da naj v IP HTZ ustanovijo sindikat podjetja, ki naj se kot podružnica vključi v sindikat Premogovnika Velenje, predsednik in podpredsednik sindikalne podružnice pa naj postaneta člana IO sindikata. Tako bi bili prek sindikata matičnega podjetja vključeni tudi v reprezentativni sindikat SPESS. S tem se zadovolji tudi člen akta o ustanovitvi IP, ki govori o ustanovitvi reprezentativnega sindikata v podjetju.

Predlagali smo tudi, da se celotna sindikalna dejavnost v IP servisira v tajništvu sindikata matičnega podjetja. Člani sindikata v IP HTZ bi tako obdržali vse pravice in ugodnosti, vključno z uporabo določil kolektivne pogodbe, koriščenjem BVP, sindikalnih počitniških kapacitet in solidarnostnih pomoči. O teh predlogih smo vprašali 451 članov sindikata novega podjetja in razen štirih so jih vsi podprli. Na prvem sestanku sindikalnih poverjenikov in zaupnikov IP HTZ je bil za predsednika sindikalne podružnice IP HTZ izvoljen Branko Smagaj, za podpredsednika pa Franc Kramer.

V zvezi s pravicami in ugodnostmi članov sindikalne podružnice IP HTZ pa se pojavlja še nekaj vprašanj, ki izhajajo iz

Vodje organizacijskih enot v IP HTZ:

Oto Brglez, dipl. inž. stroj.,
vodja OE strojni remont in vzdrževanje,

Ivo Kac, inž. el., vodja OE
elektro remont in vzdrževanje,

Stane Čas, strojni tehnik,
vodja OE obrat HTZ,

Franc Riček, inž. gradb.,
vodja OE obrat predelave pepela,

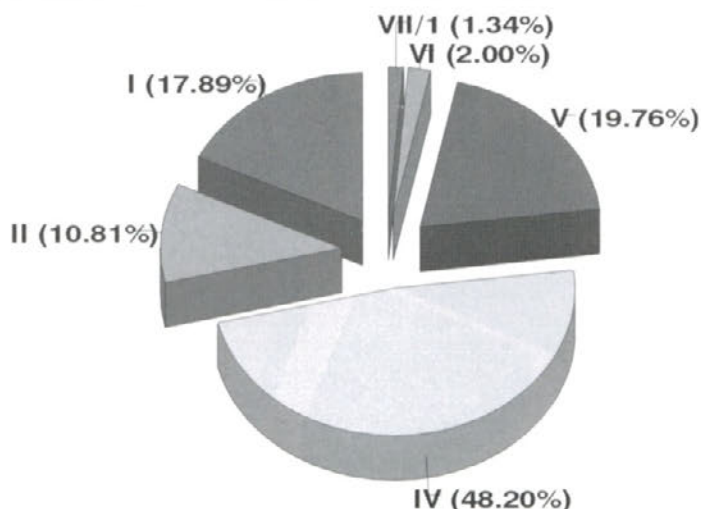
Bogdan Pešak, inž. stroj.,
vodja OE reševalna postaja,

Andreja Meža, univ. dipl. ekon.,
vodja finančne službe,

Branka Vičar, ekon., vodja
plansko-analitske službe,

Janja Juvan, soc. del., vodja
službe za usposabljanje in zaposlovanje.

IZOBRAZBENA STRUKTURA ZAPOSLENIH V IP HTZ



določil kolektivne pogodbe, kot so: jubilejne nagrade, delitev dobička, prevoz na delo, malica, počitniško delo, plačna politika, dodeljevanje stanovanj, počitniških kapacitet, usposabljanje in izobraževanje, preverjanje znanja, preventiva, šport in rekreacija... Člane zanima, ali bodo vedno izenačeni z delavci Premogovnika oziroma ali bodo lahko te ugodnosti koristili vedno, ne glede na poslovni rezultat svojega podjetja in matere. O tem se podjetji morata dogovoriti."

Lukner: "Podjetniško kolektivno pogodbo bosta podpisali vodstvi IP HTZ in sindikalne podružnice. Pri uresničevanju pravic iz določil podjetniške kolektivne pogodbe pa je treba vedeti, da se minimalne pravice uresničujejo ne glede na poslovni rezultat podjetja in so tudi iztočljive. Vse pravice, ki pa so omenjene kot možnost pa so povezane z dobrim poslovnim rezultatom podjetja, in to podjetja, v katerem delajo, torej v tem konkretnem primeru IP HTZ."

Rudar: "Kako je zagotovljena socialna varnost zaposlenih v IP HTZ?"

Lukner: "V prvi vrsti bo socialna varnost zaposlenih v IP zagotovljena z uspešnim poslovanjem podjetja."

Druks: "Poleg tega, kar je povedal Janko Lukner, sta dve varovalki socialne varnosti zaposlenih. Prva je desetletni sporazum o poslovno-tehničnem sodelovanju med hčero in materjo, druga pa tisti člen pogodbe o zaposlitvi, ki govori o ravnanju v primeru stečaja. Če pa socialno varnost delavec pojmuje le kot dobro plačo, je edini odgovor Janka Luknerja."

Kožar: "Pojem socialne varnosti je zelo širok. Vsekakor si socialno varnost zagotavlja vsak delavec z dobrim delom. Če celotno podjetje uspešno posluje, pa je mogoče zagotavljati tudi vse druge ugodnosti delavcev iz kolektivne pogodbe, o

čemer smo govorili malo prej in kar sedaj delavce najbolj zanima."

Rudar: "Kakšna je struktura zaposlenih v IP HTZ in ali je za načrtovano dejavnost primerna?"

Druks: "Zakon predpisuje, da mora biti v invalidskem podjetju zaposlenih najmanj 40 odstotkov invalidov. V našem jih je skoraj polovica, saj je med 749 zaposlenimi 360 invalidov ali 49,8 odstotkov. Izobrazbena struktura ni slaba, vendar bomo vseeno veliko pozornost namenjali usposabljanju zaposlenih. Zahtevali ga bodo preusmerjanje na druge trge, spreminjanje in selekcioniranje proizvodnih programov ter uvajanje novih izdelkov in storitev. Izdelati in izpeljati bomo morali dober načrt usposabljanja delavcev predvsem za pridobitev znanj, ki nam manjkajo. Ta so prav gotovo nastopanje na tržišču, vodenje in organiziranje, marketing. Usposabljali bomo tudi delavce, ki bodo nanovo prišli v IP."

Lukner: "Dejstvo, da je HTZ invalidsko podjetje, da so torej v njem zaposleni ljudje, ki imajo določene omejitve pri delu, je handicap. Deloma se da to pomanjkljivost kompenzirati z ugodnostmi, ki jih nudi država, deloma pa pri iskanju proizvodnih programov, ki jih lahko izvajajo invalidi."

Rudar: "Bo kadrovanje potekalo samo na ravni Premogovnik Velenje IP HTZ ali boste zaposlovali tudi od zunaj?"

Lukner: "Premogovnik Velenje načrtuje, da bo na leto prezaposlil v IP HTZ okoli 20 delovnih invalidov. Pri kadrovskem načrtovanju bo za invalidsko podjetje to omejitev. Naša želja pa je, da bi z ustavitvijo invalidskega podjetja ustvarjali tudi nova delovna mesta."

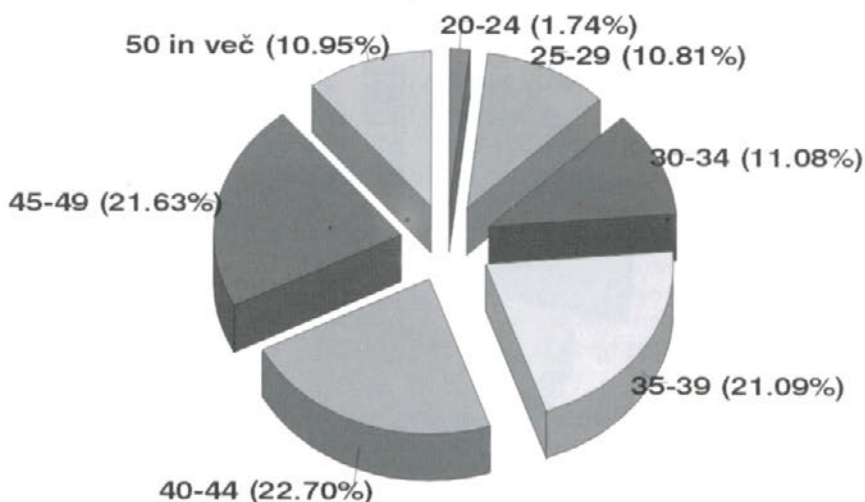
Druks: "Nova delovna mesta oziroma zaposlovanje s trga delovne sile bo prišlo v poštev samo v primeru, če bomo imeli nove proizvodne programe, ki jih bomo lahko tržili izven Premogovnika Velenje."

Rudar: "Ali je IP HTZ primerno opremljeno za opravljanje svoje dejavnosti?"

Druks: "Zagotovljene imamo takšne razmere za delo, kot so bile v sklopu matičnega podjetja, saj smo vso opremo in vse drugo samo prenesli v IP HTZ. Nekatera oprema pa je bolj zastarela, zato jo bomo morali postopno modernizirati, dopolnjevati in nadomeščati. S Premogovnikom smo se dogovorili za principe tega početja. Iztrošeno opremo bomo lahko nadomestili, druga vlaganja pa bodo morala slediti poslovnim ciljem in biti utemeljena z ekonomskim izračunom in investicijskimi programi."

Rudar: "Imate v IP HTZ izdelane razvojne cilje?"

STAROSTNA STRUKTURA ZAPOSLENIH V IP HTZ





Za okroglo mizo: Franc Druks, Jože Kožar, Diana Janežič in Janko Lukner (od desne).

Druks: "Razvojni cilji so: povečevanje kakovosti izdelkov in storitev, zniževanje stroškov, zagotavljanje dovolj delovnih mest, ki bodo primerna za zaposlovanje invalidov, ter povečevanje deleža storitev in izdelkov izven Premogovnika Velenje."

Rudar: "Ste že razmišljali o drugačnem imenu podjetja?"

Druks: "Sedaj nas poleg zagona podjetja čakajo še izdelave številnih načrtov, med drugim tudi trženja in propagande in v naslednjih mesecih bomo to storili. O novem imenu se še nismo pogovarjali. V dokumentih nastopamo z imenom "invalidsko podjetje HTZ", smo pa že oblikovali nov znak podjetja, ki je zastavljen tako, da ob morebitni spremembi imena z njim ne bo težav."

Rudar: "Kaj bi vsak od vas povedal za zaključek?"

Lukner: "Ponovil bom svojo začetno misel, ker je zelo pomembna. Sprejetje energetskega zakona, ki bo povzročilo odpiranje trga tudi na področju energentov, pomeni nujnost zniževanja stroškov osnovne proizvodnje v Premogovniku Velenje. Ustanovitev invalidskega podjetja pomeni začetek procesa, za katerega sem prepričan, da bo prispeval k zniževanju cene premoga. Verjamem, da nam bo ta proces uspel, že zato, ker druge možnosti nimamo."

Kožar: "Ob ustanavljanju IP HTZ smo vsi opravili nekakšen zrelostni izpit. Upoštevati moramo, da smo se pogovarjali o bodočnosti 750 delavcev podjetja in pri tem dosegli veliko stopnjo enotnosti. Menim, da so ljudje razumeli, da ima vodstvo matičnega podjetja poštene namene, da so se razmere tako spremenile, da se bodo morale različne dejavnosti odcepiti od osnovne, to je pridobivanja premoga.

Pričakujem, da je to dejanje tudi popotnica za naprej, torej vzorec za naslednje reorganizacije. Sindikat podpira takšne načine spreminjanja organiziranosti, saj gre navsezadnje za to, da imamo vsi delo in da ohranimo čim več delovnih mest. Prepričan sem tudi, da bo IP HTZ dobro poslovalo in mu to tudi želim."

Druks: "Če lahko govorim v imenu petih vodij organizacijskih enot, treh vodij služb in v svojem imenu, potem smo zelo dobro razumeli pričakovanja, ki jih ima Premogovnik Velenje do novoustanovljenega podjetja. Cilje smo z veliko resnostjo in odgovornostjo sprejeli kot izziv in se ob tem močno zavedamo odgovornosti, ki jo imamo v tem trenutku do 749 zaposlenih v novem podjetju.

Prepričani smo, da so cilji realni, da jih je z dobrim delom mogoče uresničevati. Pri tem bo zelo pomembno, da bo pri tem sodeloval celoten kolektiv in da se bomo znali vsi obnašati zelo poslovno do vseh kupcev."

Diana Janežič

Delež prihodka, ki so ga v letu 1999 hčerinska podjetja ustvarila s prodajo izdelkov in storitev za Premogovnik Velenje:

Gost 56%
PLP 87%
Telkom 61%
Kamnolom Paka 8%
Habit 0.3%
ERICo 20%

Anketa med delavci novega
invalidskega podjetja HTZ

Da bi imeli delo in dobro zaslužili!

Nekaj naših sodelavcev, ki so od 1. januarja letos zaposleni v IP HTZ, smo povprašali, kako so sprejeli ustanovitev novega podjetja, ali že čutijo kakšno spremembo v novem podjetju, kaj pričakujejo v prihodnosti ter ali menijo, da bi se njihova dejavnost lahko s svojim proizvodnim programom vključila na zunanji trg.

Milan Gorjup, reševalna postaja: "V Premogovniku Velenje sem zaposlen od leta 1969; najprej sem delal v jami, od leta 1982 pa delam v reševalni postaji pri polnjenju in testiranju jeklenk za kisik. Kakšnih posebnih sprememb ne pričakujem, saj imamo v reševalni postaji določene naloge, ki jih opravljamo za Premogovnik. Naše storitve bi lahko ponujali tudi na tržišču, predvsem mislim pri tem na storitve povezane s servisiranjem gasilske opreme ali reševalne opreme za druge rudnike."

Franč Slakan, reševalna postaja: "Sem oskrbnik reševalnih aparatov v reševalni postaji, kjer sem že devet let, sicer pa sem zaposlen v Premogovniku Velenje več kot 30 let. Dosedaj se ni pri našem delu še nič spremenilo, kot pa nas je seznanilo vodstvo in smo lahko slišali iz poročil s strateške konference, kakšnih večjih sprememb tudi ne bo. Reševalna postaja je s svojo dejavnostjo zelo vezana na Premogovnik, zato bomo vsa dela še naprej

opravljali zanj, bi se pa lahko z delom svoje dejavnosti vključili tudi na zunanje tržišče, na primer s servisiranjem gasilnih dihalnih aparatov."

Vinko Bastelj, strojni remont: "Zaenkrat še ni nič drugače. Opravljam isto delo kot sem ga dosedaj, to je skladiščnik v strojnem remontu in tudi ne pričakujem, da se bo kaj veliko spremenilo. Če pa se bo vodstvo podjetja odločilo za kakšne spremembe, se bomo seveda prilagodili in tako delali. Delavci nismo veliko komentirali ustanovitve novega podjetja, saj delati je treba tako ali drugače."

Vojko Praprotnik, elektro remont: "V Premogovniku Velenje delam 18 let. S tem, ko smo od 1. januarja v novem hčerinskem podjetju, se ni vsaj dosedaj spremenilo nič, in tudi ne pričakujem, da bi se kaj posebnega. Le to, da se bi tudi v elektro remontu lahko sčasoma bolj vključili na zunanji trg, ker je to dolgoročna usmeritev invalidskega podjetja. Sedaj delamo v de-

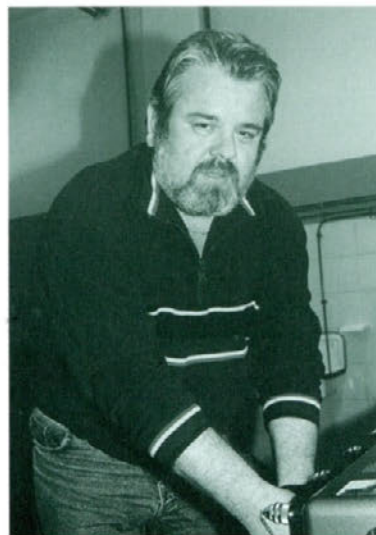
Vinko Bastelj



Vojko Praprotnik



Milan Gorjup



Franč Slakan



Upokojevanje po novem

S 1. 1. 2000 je stopil v veljavo nov Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Glede na pomembnost tega zakona za vse zaposlene vam ga predstavljamo v delu, ki urejuje upokojevanje po novem.

ZAVAROVALNA DOBA S POVEČANJEM V PREHODNEM OBDOBJU (BENEFICIRANA DOBA)

Zavarovanci, ki so na dan **31.12.2000 zaposleni** na delovnih mestih, kjer se zavarovalna doba šteje s povečanjem in imajo najmanj **25 let** (moški) oziroma **23 let** (ženske) pokojninske dobe, imajo še naprej:

- pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem in
- pravico do znižanja starostne meje tako, da se starostna meja za pridobitev pravice do starostne pokojnine zniža za toliko mesecev, kolikor znaša skupno povečanje zavarovalne dobe.

Ti delavci v celoti ohranjajo pravice, vezane na beneficirano dobo po sedanjih predpisih.

Zavarovanci, ki na dan **31. 12. 2000 niso zaposleni** na delovnih mestih, kjer se zavarovalna doba šteje s povečanjem, vendar pa se jim je do uveljavitve tega zakona zavarovalna doba štela s povečanjem, **ker so v preteklosti delali na takih delih**, imajo:

- **pravico do znižanja starostne meje**, predpisane za pridobitev starostne pokojnine in polne starosti za toliko mesecev, za kolikor je bila povečana zavarovalna doba,
- v prehodnem obdobju **znižanje te starostne meje ne more biti nižje od najnižje možne starosti** po spodnji tabeli.

V primeru zaposlitve na delovnih mestih z različnimi stopnjami povečanja se najnižja možna starost iz tabele določi v sorazmerju glede na trajanje zavarovanja na takih delih.

Lestvica najnižje možne starosti, za starostno upokožitev z znižanjem starosti zaradi benefikacije:

LETO	STOPNJA BENEFIKACIJE				
	12/18	12/17	12/16	12/15	12/14
	NAJNIŽJA MOŽNA STAROST ZA STAROSTNO UPOKOŽITEV				
	moški	moški	moški	moški	moški
2000	45 let	46 let in 6 mes.	48 let in 6 mes.	50 let in 6 mes.	53 let
2001	45 let in 6 mes.	47 let	49 let	51 let	53 let in 6 mes.
2002	46 let	47 let in 6 mes.	49 let in 6 mes.	51 let in 6 mes.	54 let
2003	46 let in 6 mes.	48 let	50 let	52 let	54 let in 6 mes.
2004	47 let	48 let in 6 mes.	50 let in 6 mes.	52 let in 6 mes.	55 let
2005	47 let in 6 mes.	49 let	51 let	53 let	55 let in 6 mes.
2006	48 let	49 let in 6 mes.	51 let in 6 mes.	53 let in 6 mes.	56 let
2007	48 let in 6 mes.	50 let	52 let	54 let	56 let in 6 mes.
2008	49 let	50 let in 6 mes.	52 let in 6 mes.	54 let in 6 mes.	57 let
2009	49 let in 6 mes.	51 let	53 let	55 let	57 let in 6 mes.
2010	50 let	51 let in 6 mes.	53 let in 6 mes.	55 let in 6 mes.	58 let

Zavarovalna doba s povečanjem, dopolnjena do 31.12.2000, se šteje v pokojninsko dobo po dosedanjih predpisih.

OBVEZNO DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE

Zavarovanci, ki so do prenehanja uporabe predpisov o štetju zavarovalne dobe s povečanjem **delali na delovnih mestih, na katerih se je zavarovalna doba štela s povečanjem** in imajo na dan 31.12.2000 **manj kot 25 let** (moški) oziroma **23 let** (ženske) pokojninske dobe, se obvezno vključijo v dodatno pokojninsko zavarovanje.

Prispevke za dodatno pokojninsko zavarovanje teh delavcev **plačuje delodajalec** iz svojega dohodka, **najmanj v višini dosedanjih prispevkov** za štetje zavarovalne dobe s povečanjem in imajo enak davčni status kot prispevki iz obveznega zavarovanja.

Za te zavarovance **zavarovalno dobo s povečanjem nadomesti obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje**. Namenjeno je tistim, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela (npr. delo rudarja) ali pa taka dela, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati (npr. delo baletke).

Seznam teh del določi minister za delo s soglasjem reprezentativnih sindikatov in združenj delodajalcev na osnovi izpolnjenih natančno določenih pogojev. Določa jih posebna komisija za ugotavljanje obveznosti dodatnega pokojninskega zavarovanja. Ta ima tudi pravico izločanja teh del.

Dosedanja delovna mesta, na katerih se je štela zavarovalna doba s povečanjem, so samodejno vključena v obvezno dodatno zavarovanje.

PRAVICE IZ OBVEZNEGA DODATNEGA ZAVAROVANJA SO:

- pravica do **poklicne pokojnine**;

- **pokojninski načrt**, s katerim se določijo kriteriji za določitev višine in oblike poklicne pokojnine;
- k dejanski zavarovalni dobi za pridobitev pravic iz obveznega zavarovanja se kot **dodana doba** upošteva **četrtna** obdobja vključenosti v obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje, dodana doba se upošteva samo za izpolnitev pogojev delovne dobe, **ne šteje pa za določitev odstotka za odmero pokojnine** iz obveznega zavarovanja;
- **izplačevanje poklicne pokojnine** v mesečnih zneskih, za obdobje od pridobitve poklicne pokojnine do izpolnitve pogojev za pridobitev pokojnine po pogojih, določenih v obveznem zavarovanju;
- **izplačevanje znižane poklicne pokojnine** v mesečnih zneskih, za obdobje od upokojitve po pogojih, določenih v obveznem zavarovanju do zavarovančeve smrti;
- **odločitev za drugačno obliko izplačila** poklicne pokojnine (v primeru, da bo posameznik odložil začetek uživanja poklicne pokojnine, mu delodajalec ni več dolžan plačevati prispevkov za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje);
- za čas od poklicne upokojitve do upokojitve v obveznem zavarovanju je **uživalec poklicne pokojnine zdravstveno zavarovan**, vendar pa se mu prispevki za socialno varnost obračunavajo od mesečnega zneska poklicne pokojnine;
- v primeru invalidske upokojitve ima zavarovanec **pravico do izplačila** odkupne vrednosti enot premoženja na osebnem računu;
- to pravico v primeru **smrti** zavarovanca pridobijo **dediči**.

POKOJNINSKI NAČRT OBVEZNEGA DODATNEGA ZAVAROVANJA MORA VSEBOVATI ŠE:

- **način izračuna** poklicne pokojnine,
- minimalni **zajamčeni donos** za vplačane prispevke,
- **pogoje** za pridobitev poklicne pokojnine,
- **oblike izplačila** poklicne pokojnine,
- **investicijsko strategijo** obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja,
- **višino prispevkov** za posamezna delovna mesta.

Obvezno dodatno pokojninsko **zavarovanje izvaja vzajemni pokojninski sklad**, ki bo oblikovan od 1. 1. 2001 dalje.

Posli, ki jih upravlja ta kapitalski sklad ali pa jih s pogodbo prenese na družbo za upravljanje, obsegajo:

- **zbiranje premij** in vodenje **osebnih računov** zavarovancev,
- **upravljanje** s premoženjem sklada,
- **izplačevanje** poklicnih pokojnin oziroma odkup pokojninske rente,
- nad poslovanjem sklada se vrši **nadzor**,
- sklad izdaja **poslovna poročila**.

Obvezno dodatno zavarovanje lahko po predhodni pridobitvi soglasja vlade izvaja tudi pokojninska družba.

Za pravice, določene v pokojninskem načrtu obveznega pokojninskega zavarovanja, jamči država.

Pogoji za pridobitev poklicne pokojnine in njena odmera ta trenutek **nista znani**, saj ni znan pokojninski načrt obveznega dodatnega zavarovanja.

ZAGOTAVLJANJE PRAVICE DO POKOJNINE PO NOVM

Za lažje razumevanje pogojev za pridobitev pravice do pokojnine pojasnjujemo naslednje pojme:

- **Pokojninska doba** - sestavljena je iz zavarovalne in posebne dobe.
- **Delovna doba** - je **zavarovalna doba**, v katero **ne štejemo** dokupljene dobe **študija** in **vojaškega roka** ter **dodane** dobe. Vanjo sodi tudi zavarovalna doba s povečanjem (beneficirana doba).
- **Dodana doba** - čas izven zavarovanja, ki pa se **upošteva za ugotavljanje pogojev** minimalne pokojninske dobe za pridobitev pravice do starostne pokojnine. Ta doba **ne šteje** za določitev **odstotka** za odmero pokojnine.
- **Prišteta doba** - se upošteva pri odmeri invalidske pokojnine kot prišteti del obdobja med nastankom invalidnosti in določeno starostjo.

POGOJI ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE

Minimalni pogoji za pokojnino z odbitki:

- starost **58 let** **IN** **40 let** pokojninske dobe (moški) oziroma **38 let** pokojninske dobe (ženska).

Ti odbitki so naslednji:

ODBITEK GLEDE NA STAROST PRI ZAVAROVANCU/KI, KI NIMA 40 LET (38) DELOVNE DOBE			
starost	% zmanjšanja na leto	% zmanjšanja na mesec	
58 let	3,6%	0,30%	
59 let	3,0%	0,25%	
60 let	2,4%	0,20%	
61 let	1,8%	0,15%	
62 let	1,2%	0,10%	
63 let	0%	0%	

V prehodnem obdobju pri odbitkih upoštevamo postopno dvigovanje polne starosti.

Pogoji za pokojnino **brez odbitkov** glede na starost:

- starost **58 let** **IN** **40 let** delovne dobe (moški) oziroma **38 let** delovne dobe (ženska) **ali**
- starost **63 let** (moški) oziroma **61 let** (ženska) **IN** **20 let** pokojninske dobe **ali**
- starost **65 let** (moški) oziroma **63 let** (ženska) **IN** **najmanj 15 let** zavarovalne dobe.

Pribitek glede na **delovno dobo** in **starost** se odmerja po tabelah:

Pribitek glede na delovno dobo, pridobljeno od 1. 1. 2000 dalje do dopolnitve 63 let (moški) oz. 61 let (ženska)		
moški/ženska	% povečanja na leto	% povečanja za 6 mesecev
41. leto (39. leto - ženska)	3,0%	1,50%
42. leto (40. leto - ženska)	2,6%	1,30%
43. leto (41. leto - ženska)	2,2%	1,10%
44. leto (42. leto - ženska)	1,8%	0,90%
45. leto (43. leto - ženska)	1,5%	0,75%
vsako nadaljnje leto	1,5%	0,75%

Pribitek glede na delovno dobo, pridobljeno od 1. 1. 2000 dalje po dopolnitvi 63 let (moški) oziroma 61 let (ženska)		
moški/ženska	% povečanja na leto	% povečanja za 6 mesecev
41. leto (39. leto - ženska)	1,5%	0,75%
vsako nadaljnje leto	1,5%	0,75%

Pribitek glede na starost			
moški	ženske	% povečanja na leto	% povečanja na mesec
od 63. do 64. leta	od 61. do 62. leta	3,6%	0,3%
od 64. do 65. leta	od 62. do 63. leta	2,4%	0,2%
od 65. do 66. leta	od 63. do 64. leta	1,2%	0,1%
66 let	64 let	0,0%	0,0%
vsako nadaljnje leto	vsako nadaljnje leto	0,0%	0,0%

Ti odbitki oziroma pribitki so trajni.

Polna starost je starost, ki zagotavlja pokojnino v višini, odvisni le od dopolnjene pokojninske dobe in ta je za moškega **63 let**, za žensko pa **61 let**.

Ta se za zavarovance **postopoma dviguje** po naslednji tabeli:

POSTOPNO DVIGOVANJE POLNE STAROSTI ZA MOŠKE	
leto	polna starost
2000	58 let in 6 mesecev
2001	59 let
2002	59 let in 6 mesecev
2003	60 let
2004	60 let in 6 mesecev
2005	61 let
2006	61 let in 6 mesecev
2007	62 let
2008	62 let in 6 mesecev
2009	63 let

Za zavarovanko se polna starost postopoma dviguje po tabeli:

POSTOPNO DVIGOVANJE POLNE STAROSTI ZA ŽENSKE			
leto	polna starost		
	starostna meja po prejšnjih predpisih 53 let	starostna meja po prejšnjih predpisih 58 let	starostna meja po prejšnjih predpisih 60 let
2000	53 let in 4 mesece	58 let in 4 mesece	60 let in 4 mesece
2001	53 let in 8 mesecev	58 let in 8 mesecev	60 let in 8 mesecev
2002	54 let	59 let	
2003	54 let in 4 mesece	59 let in 4 mesece	
2004	54 let in 8 mesecev	59 let in 8 mesecev	
2005	55 let	60 let	
2006	55 let in 4 mesece	60 let in 4 mesece	
2007	55 let in 8 mesecev	60 let in 8 mesecev	
2008	56 let	61 let	
2009	56 let in 4 mesece		
2010	56 let in 8 mesecev		
2011	57 let		
2012	57 let in 4 mesece		
2013	57 let in 8 mesecev		
2014	58 let		
2015	58 let in 4 mesece		
2016	58 let in 8 mesecev		
2017	59 let		

POSTOPNO DVIGOVANJE POLNE STAROSTI ZA ŽENSKE

leto	polna starost		
	starostna meja po prejšnjih predpisih 53 let	starostna meja po prejšnjih predpisih 58 let	starostna meja po prejšnjih predpisih 60 let
2018	59 let in 4 mesece		
2019	59 let in 8 mesecev		
2020	60 let		
2021	60 let in 4 mesece		
2022	60 let in 8 mesecev		
2023	61 let		

PREHODNO OBDOBJE ZA ŽENSKE

Pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine **za zavarovanko** v prehodnem obdobju pa so naslednji:

POSTOPNO DVIGANJE MINIMALNIH POGOJEV ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE PRI STAROSTI 58 LET IN DOPOLNITVI 38 LET POKOJ. DOBE

leto	minimalna starost	pokojninska doba
2000	53 let in 4 mesece	35 let
2001	53 let in 8 mesecev	35 let
2002	54 let	35 let in 3 mesece
2003	54 let in 4 mesece	35 let in 6 mesecev
2004	54 let in 8 mesecev	35 let in 9 mesecev
2005	55 let	36 let
2006	55 let in 4 mesece	36 let in 3 mesece
2007	55 let in 8 mesecev	36 let in 6 mesecev
2008	56 let	36 let in 9 mesecev
2009	56 let in 4 mesece	37 let
2010	56 let in 8 mesecev	37 let in 3 mesece
2011	57 let	37 let in 6 mesecev
2012	57 let in 4 mesece	37 let in 9 mesecev
2013	57 let in 8 mesecev	38 let
2014	58 let	38 let

POSTOPNO DVIGANJE MINIMALNIH POGOJEV ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE PRI STAROSTI 61 LET IN DOPOLNITVI 20 LET POKOJ. DOBE

leto	minimalna starost	pokojninska doba
2000	58 let in 4 mesece	20 let
2001	58 let in 8 mesecev	20 let
2002	59 let	20 let
2003	59 let in 4 mesece	20 let
2004	59 let in 8 mesecev	20 let
2005	60 let	20 let
2006	60 let in 4 mesece	20let
2007	60 let in 8 mesecev	20 let
2008	61 let	20 let

POSTOPNO DVIGANJE MINIMALNIH POGOJEV ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE PRI STAROSTI 63 LET IN DOPOLNITVI NAJMANJ 15 LET POKOJ. DOBE

leto	minimalna starost	pokojninska doba
2000	60 let in 4 mesece	najmanj 15 let
2001	60 let in 8 mesecev	najmanj 15 let
2002	61 let	najmanj 15 let
2003	61 let in 4 mesece	najmanj 15 let
2004	61 let in 8 mesecev	najmanj 15 let

POSTOPNO DVIGANJE MINIMALNIH POGOJEV ZA PRIDOBITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE PRI STAROSTI 63 LET IN DOPOLNITVI NAJMANJ 15 LET POKOJ. DOBE

leto	minimalna starost	pokojninska doba
2005	62 let	najmanj 15 let
2006	62 let in 4 mesece	najmanj 15 let
2007	62 let in 8 mesecev	najmanj 15 let
2008	63 let	najmanj 15 let

ZNIŽANJE STAROSTNE MEJE ZA UPOKOJITEV

Znižanje starostne meje za **enega** otroka -**8 mesecev**, za **dva** otroka -**20 mesecev**, za **tri** otroke -**36 mesecev** in za vsakega **na daljnjega** še **20 mesecev**, ob skrbi in vzgoji zanj vsaj pet let, vendar **največ do 58 let** starosti (**moški**) in **56 let** (**ženska**).

Starostna meja zaradi otrok se **postopoma znižuje** na naslednji način:

ZNIŽANJE STAROSTNE MEJE V MESECIH

leto	en otrok	dva otroka	trije otroci	dodatek za četrtega in naslednje otoke
2000	15 dni	1 mesec in 7,5 dni	2 meseca in 7,5 dni	1 mesec in 7,5 dni
2001	1 mesec	2 meseca in 15 dni	4 meseca in 15 dni	2 meseca in 15 dni
2002	1 mesec in 15 dni	3 mesece in 22,5 dni	6 mesecev in 22,5 dni	3 mesece in 22,5 dni
2003	2 meseca	5 mesecev	9 mesecev	5 mesecev
2004	2 meseca in 15 dni	6 mesecev in 7,5 dni	11 mesecev in 7,5 dni	7 mesecev in 15 dni
2005	3 mesece	7 mesecev in 15 dni	13 mesecev in 15 dni	1 mesec in 7,5 dni
2006	3 mesece in 15 dni	8 mesecev in 22,5 dni	15 mesecev in 22,5 dni	8 mesecev in 22,5 dni
2007	4 mesece	10 mesecev	18 mesecev	10 mesecev
2008	4 mesece in 15 dni	11 mesecev in 7,5 dni	20 mesecev in 7,5 dni	11 mesecev in 7,5 dni
2009	5 mesecev	12 mesecev in 15 dni	22 mesecev in 15 dni	12 mesec in 15 dni
2010	5 mesecev in 15 dni	13 mesecev in 22,5 dni	24 mesecev in 22,5 dni	13 mesecev in 22,5 dni
2011	6 mesecev	15 mesecev	27 mesecev	15 mesecev
2012	6 mesecev in 15 dni	16 mesecev in 7,5 dni	29 mesecev in 7,5 dni	16 mesecev in 7,5 dni
2013	7 mesecev	17 mesecev in 15 dni	31 mesecev in 15 dni	17 mesecev in 15 dni
2014	7 mesecev in 15 dni	18 mesecev in 22,5 dni	33 mesecev in 22,5 dni	18 mesecev in 22,5 dni
2015	8 mesecev	20 mesecev	34 mesecev	20 mesecev

Ženski se **minimalna** upokojitvena starost po tej tabeli **zniža** največ do **56 let** starosti, **moškemu** pa do **58 let** starosti.

Ženskam se **zniža** starostna meja za ves čas trajanja obveznega zavarovanja **pred dopolnjenim 18. letom** starosti, vendar **največ do 55 let** starosti. Postopno **znižanje minimalne starostne meje zavarovanke** zaradi zavarovanja pred 18.letom, vendar največ do 55 let starosti:

LETO	ZNIŽANJE STAROSTNE MEJE V MESECIH ZA VSAKO LETO ZAVAROVANJA
2000	0 mesecev za eno leto
2001	0 mesecev za eno leto
2002	1 mesec za eno leto
2003	2 meseca za eno leto
2004	3 mesece za eno leto
2005	4 mesece za eno leto
2006	5 mesecev za eno leto
2007	6 mesecev za eno leto
2008	7 mesecev za eno leto
2009	8 mesecev za eno leto
2010	9 mesecev za eno leto
2011	10 mesecev za eno leto
2012	11 mesecev za eno leto
2013	12 mesecev za eno leto

Minimalne pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine ni možno pridobiti pred dopolnitvijo 55 let starosti (ženske) oziroma 58 let starosti(moški).

Minimalna upokojitvena starost je vezana na 40 let pokojninske dobe (moški) oziroma 38 let pokojninske dobe (ženska).

Polna starost v obeh primerih ne more biti nižja od 60 let (moški) oziroma 58 let (ženska).

V **prehodnem obdobju zavarovanja** ne more pridobiti pravice do starostne pokojnine **pred 53. letom** starosti in **zavarovanec pred 58. letom** starosti.

Omejitve ne veljajo:

- za znižanje starostne meje za 1 leto na 4 leta opravljanja dela s **70% telesno okvaro** in njej izenačeno prizadetostjo; tem zavarovancem se za **pridobitev in odmero** pravic **prišteje ena četrtna dobe dejanskega** zavarovanja;
- pri upoštevanju **znižanja starostne meje po prejšnjih predpisih.**

POKOJNINSKA OSNOVA

Pokojninsko osnovo predstavlja mesečno povprečje plač v najugodnejših 18 letih zavarovanja po 1.1.1970.

Obdobje za izračun pokojninske osnove se **postopoma** podaljšuje. Od **1.1.2001** dalje se obračunsko obdobje **podaljša za eno leto**, vse dokler **1.1.2008** ne doseže **18** najugodnejših zaporednih let.

USKLAJEVANJE POKOJNIN

Pokojnine se usklajujejo na podlagi **statističnih** podatkov o gibanju **povprečnih plač na zaposlenega**, povečale pa se bodo hkrati s plačami praviloma samo dvakrat.

NAJNIŽJA POKOJNINSKA OSNOVA

Ta se določi v **višini najnižje pokojninske osnove**, veljavne za zadnji mesec pred uveljavitvijo novega zakona, to je **december 1999**.

NAJVIŠJA POKOJNINSKA OSNOVA

Ta se določi v višini **štirikratnika** najnižje pokojninske osnove.

NAJNIŽJA POKOJNINA

Zagotovljena je najnižja starostna pokojnina v višini **35% najnižje pokojninske osnove**.

DODANA DOBA

Za izpolnitev **pogojev** za pridobitev pravice do starostne pokojnine, razen če niso ta obdobja že všteta v pokojninsko dobo, se upoštevajo:

- **leta** zaključenega **študija** na dodiplomskem in podiplomskem šolanju;
- **dejanski čas** obveznega **vojaškega roka**, nadomestne civilne službe ali čas osnovnega usposabljanja za rezervni sestav policije;
- čas, v katerem je bil zavarovanec **prijavljen pri zavodu za zaposlovanje** kot iskalec zaposlitve ali brezposelna oseba.
- Za **izpolnitev pogojev** za pridobitev pravice do starostne pokojnine se k dejanski zavarovalni dobi doda **četrtna obdobja** vključenosti v obvezno dodatno zavarovanje.

Postopno uveljavljanje obdobja dodane dobe, ko se v prehodnem obdobju eno leto dodane dobe dejansko šteje v mesece po spodnji tabeli:

LETO	DODANA DOBA (MESECI)
2000	0 mesecev za eno leto
2001	0 mesecev za eno leto
2002	1 mesec za eno leto
2003	2 meseca za eno leto
2004	3 mesece za eno leto
2005	4 mesece za eno leto
2006	5 mesecev za eno leto
2007	6 mesecev za eno leto
2008	7 mesecev za eno leto
2009	8 mesecev za eno leto
2010	9 mesecev za eno leto
2011	10 mesecev za eno leto
2012	11 mesecev za eno leto
2013	12 mesecev za eno leto

DOLOČITEV Odstotka za ODMERO STAROSTNE POKOJNINE

Ta se določi za **polno zavarovalno dobo brez upoštevanja odbitkov in pribitkov:**

- za moškega od **35%** do **72,5%**;
- za žensko od **38%** do **72,5%**.

POVEČANJE Odstotka za ODMERO STAROSTNE POKOJNINE

Ta se **povečuje brez upoštevanja pribitkov:**

- za moškega **35% + 1,5%** za vsako nadaljnje leto;
- za žensko **38% + 1,5%** za vsako nadaljnje leto.

ODMERJANJE POKOJNINE V PREHODNEM OBDOBJU

Zavarovancu, ki je del pokojninske dobe dopolnil do **31.12.1999**, se pokojnina odmeri ob upoštevanju odstotkov, določenih v **prejšnjem zakonu**, od **1.1.2000** dalje pa z upoštevanjem odstotkov, določenih v **novem zakonu**. Ti odstotki se uporabijo tudi za prišteto pokojninsko dobo, krajšo od šestih mesecev.

Delovna doba, ki je **daljša od polne** delovne dobe, se vrednoti v skladu z novimi zakonom le, če je **dopolnjena po 1.1.2000**.

Tistim, ki so uveljavili predčasno pokojnino po prejšnjih predpisih, se ta pokojnina odmeri brez zmanjšanja za manjšajočo starost takrat, ko dosežejo to starost iz lestvice po teh predpisih.

STAROSTNA POKOJNINA BREZ ZMANJŠANJA

Predčasno pokojnino delno nadomesti **starostna pokojnina brez zmanjšanja** v posebnih primerih. Za starostno pokojnino brez zmanjšanja je potrebno:

- **dopolniti minimalne pogoje** za pridobitev pravice do starostne pokojnine in

- **prenehanje** delovnega razmerja zaradi **stečaja** ali druge oblike prenehanja delodajalca in nezmožnost zagotovitve druge zaposlitve **ali**
- podane **invalidnosti** po tem zakonu **ali**
- **prenehanje** delovnega razmerja **slepemu** zavarovancu po krivdi delodajalca in ne zagotovljena druga zaposlitev **ali**
- status **brezposelnega** in v zadnjih 24 mesecih najmanj **12 mesecev vpisan**, v katero od evidenc, ki jih vodi zavod za zaposlovanje, kot brezposelna oseba **ali**
- **prenehanje** delovnega razmerja na podlagi programa, po katerem je delodajalec **dolžan** na tako **izpraznjeno** delovno mesto **zaposliti mlajšo osebo ali**
- je **delodajalec** iz ekonomskih razlogov, zaradi katerih bi bil ogrožen obstoj večjega števila delovnih mest, **pripravil** finančno ovrednoten **program razreševanja** z zakonom določenega števila presežnih delavcev (v postopku ugotavljanja presežnih delavcev delodajalec predhodno **pisno predloži** program zavodu za zaposlovanje, na podlagi tega programa zavod za zaposlovanje **ugotovi**, da teh delavcev **ni možno zaposliti** na drugih delovnih mestih, o pravici **dokončno odloči komisija**, sestavljena iz različnih vnaprej določenih predstavnikov).

DELNA POKOJNINA

Zanjo morajo biti izpolnjeni pogoji za pridobitev starostne pokojnine. V delovnem razmerju je tisti, ki uveljavi delno pokojnino **največ polovico** polnega delovnega časa.

Po **prenehanju** uživanja delne pokojnine lahko zavarovanec zahteva:

- **izplačilo usklajenega zneska** že odmerjene starostne pokojnine ali
- odstotno povečanje starostne pokojnine **ali**
- **ponovno** odmero starostne pokojnine.

DRŽAVNA POKOJNINA

V sedanjí ureditvi ta pokojnina ni obstajala. **Zanjo je potrebno:**

- izpolnjevati **premoženjske pogoje**,
- doseči starost **65 let** in med **15. in 65. letom** starosti imeti **najmanj 30 let stalno prebivališče v Sloveniji**,
- državna pokojnina znaša **33,3% najnižje pokojninske osnove**.

Postopno uveljavljanje državne pokojnine:

LETO	STAROST
2001	70 let
2002	69 let
2003	68 let
2004	67 let
2005	66 let
2006	65 let

INVALIDSKA POKOJNINA

Pogoje za invalidsko pokojnino izpolni:

- invalid **I. kategorije** invalidnosti,

- invalid **II. kategorije** invalidnosti, **nezmožen** za drugo ustrezno delo **brez poklicne rehabilitacije**, le-ta pa mu ni zagotovljena, ker je **star nad 50 let**,
- invalid **II. ali III. kategorije** invalidnosti, kateremu **ni zagotovljena ustrezna zaposlitev**, ker je **dopolnil 63 let** (moški) **oziroma 61 let** (ženska),
- če je invalidnost posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, ne glede na pokojninsko dobo,
- če je invalidnost posledica bolezni ali poškodbe izven dela, pokritost delovnih let z najmanj tretjino pokojninske dobe (za mlajše še ugodnejše).

Osnova za odmero invalidske pokojnine se odmerja takole:

- najugodnejših 18 zaporednih let po 1.1.1970 (pokojninska osnova) z upoštevanjem prehodnega obdobja do 1.1.2008;
- če je invalidnost posledica **poškodbe pri delu ali poklicne bolezni**, od pokojninske osnove **v višini, kot se odmeri starostna pokojnina za 40 let** (moški) oziroma **38 let** (ženska), **brez zmanjšanja za starost**;
- če je invalidnost posledica **bolezni ali poškodbe izven dela**, **najmanj v višini 45% (moški) oziroma 48% (ženska)** od pokojninske osnove, pred 63. letom (moški) oziroma 61. letom (ženska), po tej starosti pa najmanj v višini, določeni za odmero starostne pokojnine za 15 let zavarovalne dobe;
- **višino odstotka** za odmero invalidske pokojnine **določimo** z upoštevanjem **dejanske in prištete** pokojninske dobe;
- za vsako leto dejanske pokojninske dobe, dosežene po 1.1.2000, dodamo 1,5%;
- namesto dodatka za invalidnost dodamo **prišteto** pokojninsko dobo;
- če je invalidnost nastopila pred 58. letom starosti, prištejemo dejanski dobi 2/3 obdobja med datumom nastanka invalidnosti in datumom izpolnitve 58 let starosti in še 1/2 obdobja od izpolnitve 63 let (moški) oziroma 61 let (ženska);
- če je invalidnost nastopila po 58. letu, prištejemo dejanski dobi 1/2 obdobja do izpolnitve 63 let (moški) oziroma 61 let (ženska);
- za vsako leto tako pridobljene pokojninske dobe, dodamo še 1,5%;
- **sorazmerna odmera** pri kombiniranem vzroku invalidnosti;
- **izbirna pravica** med invalidsko in starostno pokojnino, ob izpolnjevanju pogojev.

VDOVSKA IN DRUŽINSKA POKOJNINA

Vdovsko pokojnino imenujemo pokojnino med zakoncema in tej zvezi izenačen odnos, za ostale družinske člane pa govorimo o **družinski pokojnini**.

Novosti so naslednje:

Vdovi ali vdovcu se v primeru, da je to zanju ugodneje, poleg lastne pokojnine izplačuje tudi **15%** zneska vdovske pokojnine z omejitvijo, da sme skupno izplačilo znašati **največ 100% povprečne pokojnine**, izplačane v državi v prehodnem koledarskem letu.

Krog upravičencev za vdovsko in družinsko pokojnino je ostal enak dosedanjemu, spremenili pa so se pogoji za pridobitev te pravice.

Po preteku prehodnega obdobja, ki postopoma spreminja starostno mejo za pridobitev pravice do družinske pokojnine, naj bi ta v letu 2005 znašala **za oba zakonca 53 let**.

Isto velja za starost **čakanja** na pridobitev pravice, ki je za oba zakonca **48 let** oziroma za tiste, ki nimajo lastnosti zavarovanca, **45 let**.

Otrokom, ki **izgubijo oba roditelja**, pripada še del družinske pokojnine po drugem staršu v višini **30%**, s tem da skupni znesek te družinske pokojnine ne presega z zakonom predpisane zneska.

Delež vdovske pokojnine se v prehodnem obdobju postopoma povečuje, z začetkom **1.1.2001**, na način, določen z naslednjo tabelo:

LETO	DELEŽ VDOVSKE POKOJNINE (%)
2001	2,5%
2002	5%
2003	7,5%
2004	10%
2005	12,5%
2006	15%

VARSTVO PRIČAKOVANIH PRAVIC

Osebe, ki so **do 1.1.2000** izpolnile pogoje za pridobitev pravice do pokojnine po **prejšnjih predpisih** se lahko tudi v primeru, če niso vložile zahtevka za upokojitev, **upokojijo po prejšnjih predpisih od 1.1.2000** dalje.

VARSTVO PRAVIC PO PREJŠNJIH PREDPISIH ZA BREZPOSELNE ZAVAROVANCE

Zavarovanec, ki je na dan **31.12.1999** užival pravico do:

- **denarnega nadomestila** za čas brezposelnosti **ali**
- je bil na ta dan **nezaposlen** brez svoje krivde **in**
- mu je za izpolnitev pogojev za starostno upokojitev manjkalo **pet let starosti IN pokojninske dobe** ali manj

lahko uveljavi pravico do starostne pokojnine **po prejšnjih predpisih** z dnem, ko bo po teh predpisih izpolnil pogoje za starostno upokojitev.

VARSTVO PRAVIC ZA BREZPOSELNE ZAVAROVANCE V PREHODNEM OBDOBJU

Zavarovancu, ki mu je **po 1. 1. 2000** prenehalo delovno razmerje in mu je na dan **1. 1. 2000** za izpolnitev pogojev za starostno upokojitev **manjkalo pet let starosti IN pokojninske dobe** in je pridobil pravico do denarnega nadomestila po predpisih o zaposlovanju lahko uveljavi pravico do starostne pokojnine **pod pogoji, ki so veljavni na dan, ko mu je prenehalo delovno razmerje**.

UVELJAVITEV PRAVICE DO STAROSTNE ALI PREDČASNE POKOJNINE PO PREJŠNJIH PREDPISIH

Zavarovanci, ki so **do 31. 12. 1999**:

- **pridobili pravico** do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti **ali**
- jim je do tega dne **prenehalo delovno razmerje** zaradi stečaja, likvidacije ali prisilne poravnave **ali**

- so bili **delovni invalidi** II. oziroma III. kategorije invalidnosti **ali**
- jim je **prenehalo delovno razmerje brez lastne krivde** pred uvedbo stečaja podjetja **IN** so bili **prijavljeni** pri zavodu za zaposlovanje **več kot dve leti in**
- jim je do izpolnitve pogojev za **starostno** ali **predčasno** pokojnino po **prejšnjih** predpisih **manjkalo pet let starosti IN pokojninske dobe**

lahko uveljavijo pravico do **starostne** ali **predčasne** pokojnine po **prejšnjih predpisih** z dnem, ko bodo po teh predpisih izpolnili zahtevane pogoje.

Za starostno pokojnino pomeni to najmanj:

- starost **53 let** (moški) **IN 35 let** pokojninske dobe oziroma starost **48 let** (ženska) **IN 30 let** pokojninske dobe **ali**
- starost **58 let** (moški) oziroma **53 let** (ženska) **IN 15 let** pokojninske dobe **ali**
- starost **60 let** (moški) oziroma **55 let** (ženske) **IN 10 let** zavarovalne dobe.

Za predčasno pokojnino pa najmanj:

- starost **53 let** (moški) **IN 30 let** pokojninske dobe oziroma
- starost **48 let** (ženska) **IN 25 let** pokojninske dobe.

Zavarovanec, ki je bil na dan **31.12.1999** prijavljen pri zavodu za zaposlovanje in

- mu **manjka manj kot leto dni** do izpolnitve pogojev starosti za pridobitev pravice do **predčasne** pokojnine po **prejšnjih** predpisih **ali**
- je na ta dan **izpolnjeval** pogoje **starosti IN** **pokojninske dobe** za pridobitev pravice do **predčasne** pokojnine po **prejšnjih** predpisih

lahko pravico do te pokojnine uveljavi po teh pogojih **takoj, ko izpolni pogoj**, da je bil v zadnjih dveh letih najmanj **eno leto** **prijavljen** pri zavodu za zaposlovanje kot iskalec zaposlitve, seveda pa mu delovno razmerje ni prenehalo zaradi stečaja ali pa je delovni invalid in tudi ni pridobil pravice do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti, saj bi v teh primerih **uveljavil** pravico do predčasne pokojnine po teh pogojih.

Konkretno je ta določba namenjena tistim, ki želijo doseči pravico do predčasne pokojnine kot nezaposleni, pa niso eno leto prijavljeni na zavodu za zaposlovanje.

Tisti bralec, ki bi želel še **podrobnejša pojasnila** o novem pokojninskem in invalidskem zavarovanju, jih lahko poišče v okviru delovanja **informacijskih pisarn** Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, za našo regijo sta to območna enota Ravne na Koroškem in izpostava v Velenju oziroma v **kadrovsko socialni službi** Premogovnika Velenje.

Pripravil: Dušan Zapušek

lavnicah samo za jamo, vzdrževalci nekaj malega tudi za trg, v prihodnje pa bi lahko za druge naročnike, na primer, popravljali elektro naprave. Menim, da bi novo podjetje lahko uspešno poslovalo."

Tomaž Kramar, elektro remont: "Sem elektrotehnik in delam v elektro remontu sedem let. Moram priznati, da nisem opazil še nikakršne razlike v našem delu, odkar spadamo v IP HTZ in tudi ne pričakujem, da se bo kaj veliko spremenilo. Tudi s sodelavci nismo te organizacijske spremembe veliko komentirali. Bi pa lahko v elektro remontu opravljali kar nekaj poslov za zunanji trg, na primer različna vzdrževalna dela."

Martin Žilavec, strojni remont: "Sem invalid in sem 18 let zaposlen v strojnem remontu. Prej pa sem 8 let delal v jami. Sedaj spadamo v invalidsko podjetje in nisem opazil, da bi se kaj spremenilo. Tudi ne pričakujem, da bo kaj drugače. Delo pač poteka normalno, kot je dosedaj. Imeli smo sestanek z vodstvom sindikata in se dogovorili, da za delavce ostanejo enake razmere, kot so bile v sklopu Premogovnika."

V strojnem remontu bi lahko kar nekaj poslov delali za zunanji trg, vendar bodo morali tehnologiji ali nabavni referenti hitreje nabavljati rezervne dele in drug material, da bomo konkurenčni. Zdaj so pri nabavi nekaterih materialov težave in čakamo za določene dele tudi po nekaj tednov. Tako popravila in remontu tečejo prepočasi. Če nimamo materiala, ne moremo delati hitreje. Naj še dodam, da gre za rezervne dele, ki zelo malo stanejo, včasih le nekaj sto tolarjev. To se bo moralo spremeniti, če naj bi delali drugače in bili uspešni."

Matija Točaj, strojni remont: "V Premogovniku Velenje sem zaposlen 17 let; sedem let sem tukaj, prej pa sem v remizi popravljaj viličarje. Zaenkrat se ni še nič spremenilo, pričakujem pa, da bomo imeli več dela in da bomo uspešni. Sicer pa je delo pri nas ciklično; ravno sedaj popravljamo odkopni stroj, izdelujemo sekcije za DBT in je veliko dela. Pri popravilih dviznih gredi sva dva, vendar je bil sodelavec zdaj premeščen k montaži čistilne naprave v TEŠ in sem trenutno sam. Popraviti pa moram okoli 100 dviznih gredi."

Tako nas je sedaj skoraj premalo, ker je dela res veliko, sicer pa tudi vsi delamo različna dela, tam kjer je pač delo in je premalo delavcev. Vsak med nami zna torej delati več opravil in gotovo bi lahko kaj delali tudi za druge naročnike. Recimo, servisirali stroje za druge rudnike, hidravlične cevi in podobno."

Razporeditev med delavci je različna; nekateri se bojijo, kaj bo, drugi menimo, da ne bo velikih sprememb oziroma da ne bo slabše. Zagotovo pa je zdaj še prekmalu delati zaključke. Delati je treba, ne glede na to, kakšno podjetje smo. Čas bo pokazal, kako smo se odločili."

Mitja Delopst, strojni remont: "10 let delam v strojnem remontu, in sicer pri vzdrževanju in remontu delovnih strojev. Zaenkrat še ni nič drugače, ne vem pa, ali bo kasneje. Če bo, upam, da bo bolje. V strojnem remontu bi lahko delali kar precej poslov za zunanji trg in upam, da se bodo nadrejeni za to odločili. Mnenja o novi organiziranosti med delavci so deljena, ker nihče prav ne ve, kaj bo to prineslo. Zadovoljni bomo, če bomo imeli delo in tudi več zaslužili." /dj, foto: ip/

Matija Točaj



Martin Žilavec



Tomaž Kramar



Mitja Delopst



Spodbujanje poslovnih zamisli

Spodbujanje novih poslovnih zamisli izvajamo s promocijo in oglaševanjem naše (nove) usmeritve, s katero želimo zajeti najširšo podjetniško javnost in jo motivirati za vključevanje v razvoj novih delovnih programov ter ustanavljanje novih delovnih mest. Predstavitev naše dejavnosti izvajamo z razpisi ter s sodelovanjem: državnih ustanov, poslovnega okolja (poslovnih partnerjev ter ostalih poslovnih subjektov) ter medijev (internih ter lokalnih) in občil s širšim obsegom delovanja.

Spodbujanje poslovnih zamisli gradimo na dveh segmentih: spodbujanje poslovnih zamisli v podjetju (Razpis za zbiranje poslovnih idej in zamisli) in spodbujanje poslovnih zamisli v poslovnem okolju podjetja (Razpis o subvencioniranju poslovnih zamisli).

Za predstavitev in nadaljnje oglaševanje pridobivanja najboljših poslovnih zamisli je pripravljen program, ki opredeljuje dinamiko, oblike oziroma načine, cilje in name ne določenih propagandnih sporočil.

Zbiranje in evidentiranje poslovnih zamisli

Zbiranje poslovnih zamisli izvaja Služba za realizacijo poslovnih zamisli, pri kateri lahko predlagatelj vloži standardizirano prijavo poslovne zamisli oziroma projekta. **Obrazec za prijavo poslovne zamisli (OBR208-SRPZ2)** z zahtevanimi podatki o avtorju, poslovni zamisli, nujnih pogojih za uresničitev poslovne zamisli, pričakovanih vložkih s strani Premogovnika ter pričakovanih rezultatih poslovnih zamisli je možno dobiti v Službi za realizacijo poslovnih zamisli in v elektronski obliki (rlvnet/qrlv/obrazci-predloge/obr208_srpz2).

Služba za realizacijo poslovnih zamisli opravi za vložene poslovne zamisli evidentiranje v bazo poslovnih zamisli ter jih razvršča po izoblikovanih potrebah. Vsem prispelim poslovnim zamisljem se v procesu spremljanja dodeli tudi status obravnave, ki opredeljuje stopnjo obdelave poslovne zamisli.

Selekcioniranje oziroma verifikacija poslovnih zamisli

Selekcioniranje poslovnih zamisli opravlja Služba za realizacijo poslovnih zamisli po pričakovanih pozitivnih učinkih in tveganjih. Pri izboru se upoštevajo maksimalne koristi na želena sredstva za realizacijo po-

slovne zamisli. Upošteva se najboljši izkristek uporabljenih sredstev Premogovnika Velenje.

Poslovne zamisli selekcioniramo oziroma verificiramo skozi stopenjski proces.

A. Preučitev poslovne zamisli

Služba za realizacijo poslovnih zamisli preuči vse popolne poslovne zamisli na podlagi izdelanih kriterijev, nepopolne poslovne zamisli pa vrne predlagateljem. Avtor je o preučitvi poslovne zamisli obveščen z zapisnikom.

B. Verifikacija poslovne zamisli

Poslovne zamisli, ki jih Služba za realizacijo poslovnih zamisli potrdi, avtor predstavi v obliki projektne prijave oziroma predstavitev. Kolegij direktorja na osnovi predstavitev in drugih potrebnih informacij potrdi ali zavrne poslovno zamisel. Avtor je o verifikaciji poslovne zamisli obveščen z zapisnikom.

C. Verifikacija tehničnih možnosti

Za poslovne zamisli, ki so bile potrjene na verifikaciji, je potrebno preveriti tehnične možnosti za realizacijo poslovne zamisli ter izpolnjevanje pogojev za vodenje projekta oziroma programa s strani avtorja poslovne zamisli.

V primeru, da obstajajo možnosti, je potrebno formirati kadrovske ustrezno ekipo ter pripraviti ustrezne pogoje za realizacijo poslovne zamisli v okviru obstoječih programov podjetja.

V primeru, da možnosti za realizacijo poslovne zamisli v okviru obstoječih programov podjetja ni, je potrebno preveriti izpolnjevanje pogojev (ustreznost in pripravljenost) za vodenje projekta oziroma programa s strani avtorja poslovne zamisli. Če avtor izpolnjuje pogoje, preide poslovna zamisel v fazo izdelave poslovnega načrta, v katerem je potrebno posebej opredeliti pričakovane vloške s strani Premogovnika Velenje (kadri, prostori, sredstva,...).

Če avtor ne izpolnjuje pogojev, je potrebno preveriti možnosti za formiranje kadrovske oziroma ustrezne ekipe oziroma združljivost programa s poslovno politiko podjetja. V primeru, da je program združljiv s poslovno politiko podjetja, preide poslovna zamisel v fazo izdelave poslovnega načrta, v katerem je potrebno posebej opredeliti pričakovane vloške s strani Premogovnika Velenje (kadri, prostori, sredstva,...).

V primeru, da ni možnosti za realizacijo poslovne zamisli v okviru obstoječih programov podjetja, da avtor ne izpolnjuje pogojev za vodenje projekta oziroma programa, niti ni poslovna zamisel v skladu s poslovno politiko podjetja, se o tem obvesti avtorja poslovne zamisli, poslovna ideja pa preide v status zamrznitve.

D. Formiranje ekipe za realizacijo poslovne zamisli

Ekipo za realizacijo poslovne zamisli je menedžment programa, ki je posledica poslovne zamisli. Velikost in struktura ekipe je odvisna od vrste in obsega dejavnosti in je lahko sestavljena samo iz zaposlenih v podjetju oziroma obogatena z ljudmi izven podjetja.

E. Izdelava poslovnega načrta

Izdelava poslovnega načrta se izvaja s strokovno podporo Službe za realizacijo poslovnih zamisli. Poslovni načrt zamisli praviloma pripravi predlagatelj sam, potrebno pomoč pa mu priskrbi tudi Služba za realizacijo poslovnih zamisli v sodelovanju s podpornimi servisi v podjetju in po potrebi tudi izven. Pripravljena je predloga za izdelavo poslovnega načrta (OBR174-SRPZ3), s katero so določene minimalne zahteve za izdelavo poslovnega načrta.

F. Preučitev poslovnega načrta

Služba za realizacijo poslovnih zamisli praviloma sodeluje pri izdelavi poslovnega načrta. V primeru, da izdela avtor poslovni načrt brez sodelovanja Službe za realizacijo poslovnih zamisli, le-ta prevzame poslovni načrt in preveri, ali je podana zahtevana vsebina. Poleg vsebine verificira poslovno zamisel po opredeljenih kriterijih (tehnične možnosti, vpliv na okolje, nova delovna mesta ter ekonomski rezultat).

Služba za realizacijo poslovnih zamisli o preučitvi poslovnega načrta izdela zapisnik, katerega en izvod dostavi avtorju, en izvod pa verifikacijski konferenci, ki na osnovi predloženega poslovnega načrta in mnenja Službe za realizacijo poslovnih zamisli skliče verifikacijsko konferenco.

G. Verifikacija poslovnega načrta

Verifikacijska konferenca je po sestavi podobna poslovno-strateški konferenci, ven-

dar se sestane po potrebi in samo z namenom verificirati enega ali več poslovnih načrtov oziroma poslovnih zamisli. Verifikacijska konferenca na osnovi predstavitve, poslovnega načrta, mnenja verifikacije poslovne zamisli, mnenja Službe za realizacijo poslovnih zamisli in drugih potrebnih informacij preuči poslovno zamisel po opredeljenih kriterijih (tehnične možnosti, vpliv na okolje, nova delovna mesta ter ekonomski rezultat), jo potrdi ali zavrne.

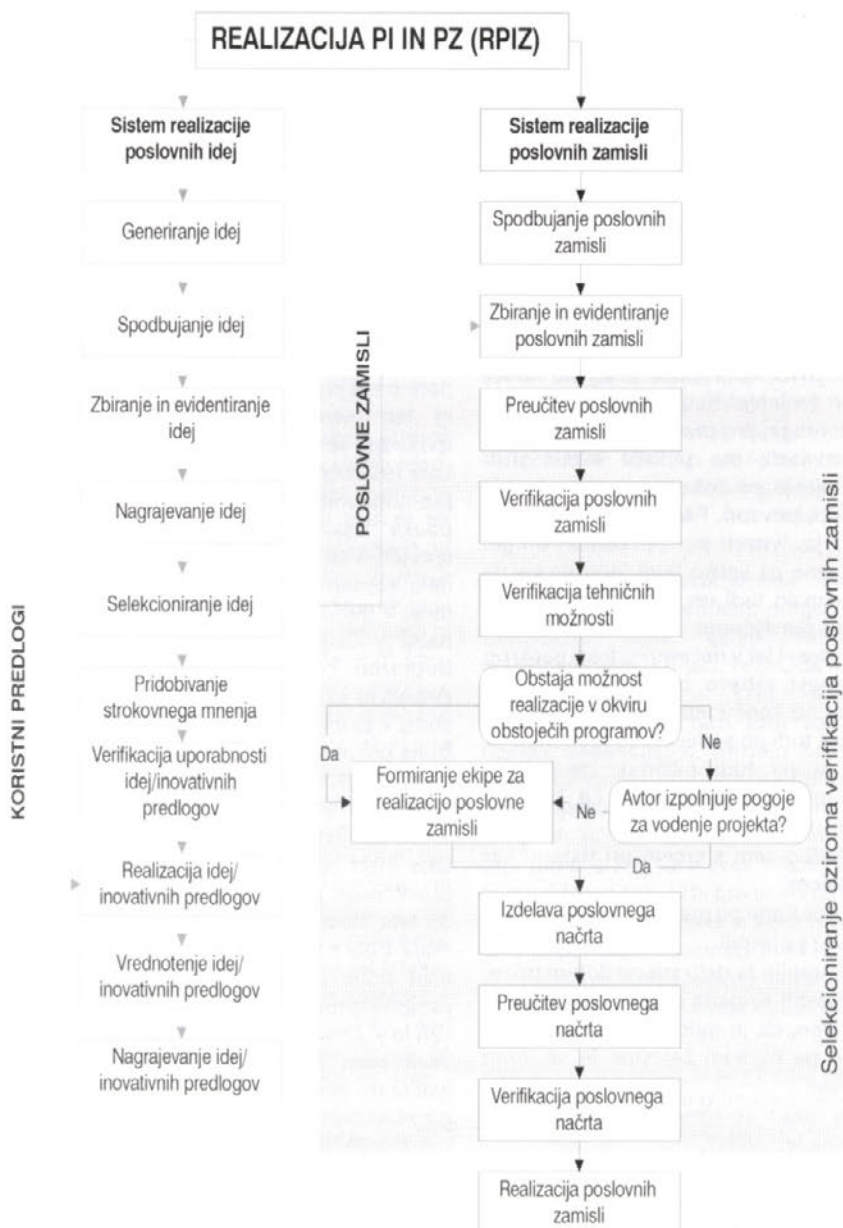
H) Realizacija poslovnih zamisli

Realizacija poslovnih zamisli je odvisna od načina realizacije v okviru obstoječih programov podjetja ali izločitev programa s podporo oziroma subvencioniranjem Premogovnika Velenje.

Realizacijo poslovnih zamisli s potrjenimi poslovnimi načrti lahko izvajamo:

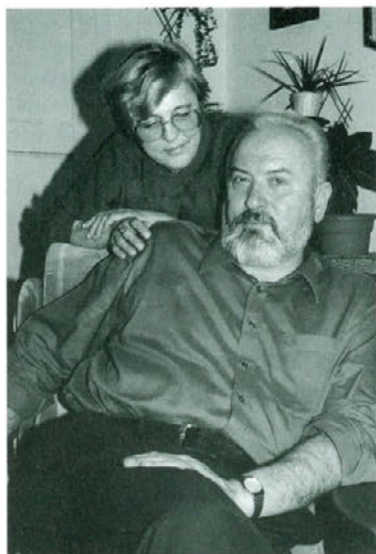
- s strokovno pomočjo Službe za realizacijo poslovnih zamisli,
- s strokovno pomočjo določenih servisov pomoči Premogovnika Velenje,
- v povezavi z regionalnimi podjetniškimi centri,
- v povezavi z garancijskimi skladi,
- v povezavi z drugimi institucijami v Sloveniji, ki imajo v svojih nalogah razvijanje malega gospodarstva Slovenije,
- s subvencioniranjem poslovnih zamisli s strani Premogovnika Velenje (poslovni prostori, pomoč pri odpiranju oz. širjenju podjetja, garancije za najem kreditov, krediti,...).

Bojan Stropnik, Služba za realizacijo poslovnih zamisli



Srečen sem!

Karl Seme, vodja vodičev v Muzeju premogovništva odhaja v pokoj



"Sem zadovoljen človek. Srečen sem, če vidim druge srečne. Žalostijo me mrki obrazi, zato jih poskušam razvedriti."

Seveda to niso bile prve besede, izrečene v najinem pogovoru, bile pa so rdeča nit, ki se je pletla skozi ves pogovor in prepleta tudi celo Karlovo življenje. Rad za ljudi naredi kaj dobrega, jim prežene težke misli, jih razveseli, jim pokaže svetle plati življenja, pri delu, učenju, na odru, na ulici, povsod. Rad se z ljudmi pogovarja, vesel je, če osreči druge. Pozna ga veliko ljudi, gotovo pa ga poznajo tudi vsi otroci v naši dolini kot pravičnega dedka, ki že več kot trideset let v decembru trosi naokrog radost, zabavo, darila. Neutruden je, saj ob koncu leta postane dobri dedek tudi po sedemdesetkrat, med letom pa tudi nikomur ne odreče pomoči, lepe besede. Le kako to zmore?

Vedno sem s srcem pri tistem, kar delam.

Kdor Karla pozna, to dobro ve. Tako-le je pojasnil!

"Energijo za delo vedno dobim pri rezultatih svojega dela. Vesel sem, ko vidim, da je delo dobro opravljeno, če pa ni, sem žalosten in se jezim nase."

In kakšni so njegovi spomini na minula leta dela?

"V premogovniku sem začel delati leta 1963, ko sem kot dijak Rudarskega šolskega centra v programu za ru-

darja strojnika poprijel za delo v vajeniških delavnicah. Takoj po končanem šolanju sem se zaposlil in sem delal na klasičnem čelu. Potem me je peljala pot v vojsko, po vrnitvi leta 1969 pa sem ponovno začel delati kot kopač na klasičnem čelu. Po naključju sem bil premeščen k montaži v strojno službo in tam delal nekaj časa. Bil sem dežurni ključavničar na pripravah, na odkopih, za glavnim odvozom, nakar sem opravil delovodsko strojno šolo. V času izobraževanja sem delal pri vzdrževanju vlečnih naprav, bil skupinovodja montaže, inštruktor. Delo je bilo zelo raznoliko, vse do leta 1976, ko sem začel pripravljati strokovno nalogo za nadzornika, a so me, še preden sem jo opravil, poslali v politično šolo.

V celem tem obdobju sem bil vezan tudi na Rudarski šolski center, saj sem bil tudi predsednik upravnega odbora RŠC. Opravljal sem različne funkcije, tudi pri teritorialni obrambi in kulturi. To je bilo ves čas moje vzporedno delo, vzporedna angažiranost.

Ko sem se vrnil iz politične šole v Kumrovcu, so me zadržali pri RŠC, kjer sem prevzel splošno službo, kasneje še kadrovske in del pravne službe, nekaj časa sem bil vodja delovne skupnosti elektrokovinarske opreme, potem me je pot popeljala na občinski komite in tam sem štiri leta opravljal naloge izvršnega sekretarja.

Leta 1990 sem se odločil, da se vrnem nazaj k premogovniku kot inštruktor praktičnega pouka. Vesel in hvaležen sem, da so me sprejeli. Ves čas sem si želel vrnitve k temu delu, saj sem rad delal pri izobraževanju mladine. V tem času sem se izobraževal na gimnaziji v Celju in tako pridobil pedagoško izobrazbo. Prijavil sem se tudi za pedagoški strokovni izpit na ministrstvo za šolstvo in šport v Ljubljani, a so me k opravljanju tega izpita povabili šele maja lani. Opravil sem ga in tako lahko poučujem tudi kot učitelj praktičnega pouka na srednjih šolah, delavskih univerzah in izobraževalnih centrih.

Leta 1991 sem začel opravljati delo vodje praktičnega pouka v strojni usmeritvi, in to do leta 1998 na starem jašku, potem pa do maja 1999 v Prelogah, kjer smo morali praktični pouk prilagoditi novim razmeram v proizvodnem procesu v remontnih delavnicah in v Jami Pesje. Ob dobrem sodelovanju vseh nam je uspelo, da dijaki z novim načinom izobraževanja v novih razmerah niso bili prikrajšani, temveč so pridobili celo več znanja. Ko je delo v novem okolju dobro steklo, so me povabili v Muzej premogovništva z nalogo, da bi kot vodja vodičev s svojim znanjem, izkušnjami, pridobljenimi

tudi pri kulturnem delovanju, javnih nastopih, vodičem, ki so strokovnjaki svojega rudarskega poklica, pomagal pri uvajanju v vodenje skupin po muzeju. Sprejel sem izziv in v skladu s postavljenimi zahtevami izdelal program izobraževanja za delo vodičev, stekli so prvi koraki izobraževanja in steklo je vodenje skupin. Za lažje delo kolegov sem pripravil tudi opomnik pri delu vodičev, ki jih bo opominjal, kaj morajo na določenem mestu v muzeju storiti.

Maj in junij 1999 sta bila zame zelo delovna, saj sem - kot že veliko let prej - sodeloval tudi pri pripravah na rudarski praznik - 3. julij, zaključiti pa je bilo treba tudi šolsko leto in delo z dijaki. Muzej je bil uspešno odprt 3. julija in v polovici leta ga je obiskalo 12.000 ljudi. Vodiči smo bili prijazni, vljudni, poskrbeli smo za vsakega, za varnost in dobro počutje vseh. Delo v muzeju je zelo zanimivo, tudi odgovorno, saj ljudi pelješ v globino. Našli smo sožitje in pravo sodelovanje z delavci HTZ, iz obrata Klasirnice in s sodelavko iz Gosta."

Lepo besedo, pogovor postavljam na prvo mesto.

"Na takšen način nisem imel pri delu nobenih posebnih težav, nesporazumov, zapletov. Na leta vodenja praktičnega pouka imam zelo lepe spomine. Srečujem svoje bivše učence, se z njimi pozdravim, tudi pogovorim. Skoraj vsak me pozdravi: "Zdravo mojster!" Tako so me klicali. Nihče mi ne obrne hrbtna. Vesel pa sem, ko svoje bivše dijake srečujem tudi pri kulturnem, športnem delovanju. Všeč mi je, da polno živijo, se tudi dodatno izobražujejo. Nepozabni ostajajo tudi trenutki, sodelovanje s sodelavci Šolskega centra Velenje in z vsemi sodelavci pri izobraževanju v izpitnih komisijah in pri ustvarjanju boljših pogojev za izobraževanje."

Na vsa leta dela je Karl ohranil lepe spomine.

Zadovoljen sem, da sem prišel v Velenje.

Tako Karl večkrat pove, pojasni pa te svoje besede takole!

"Rodil sem se v Breznu nad Laškim rudarski družini, že stara očeta - po očetu in mami - sta bila rudarja, tudi vsi strici so bili rudarji. Tam sem odrasčal, pot pa me je po krajšem uku za trgovski poklic pripeljala v rudarsko šolo v Velenje. Nikoli mi ni bilo žal, da sem se tako odločil, kajti ob prihodu v Velenje se mi je odprlo tisoč možnosti, priložnosti. Lahko sem se udeleževal pri športu, v kulturi, v mladinski organizaciji, pri udarniških akcijah, pri gledališču. Povsod so me vabili, mi odpirali vrata in povsod sem našel prijazne ljudi. To je bil zame nov svet. Tu sem res doživel tople sprejem, pomoč pri šolanju, priložnosti je bilo ogromno. In tudi danes so! Trdim, da

je zame Velenje popolnoma drugačno mesto od drugih slovenskih mest. Zaradi velikega priseljevanja ljudi iz različnih krajev in dežel pa moramo čimprej ustvariti skupni imenovalec, vsebino kulturnega življenja in dati lepo urejenemu okolju naš utrip, ki bo prerasel v tradicijo. Tu sem našel tudi ženo Martino in že pred mojim odhodom na služenje vojaščine sva se poročila.

Ko sem se vrnil od vojakov, sem se spet vključil v življenje in delo. Stanovanja nisem iskal, nadgradil sem hišo ženinih staršev. Mlad sem še bil, a sem že takrat znal delati, tudi pri gradnji hiše. Bil sem tudi zidar v domači hiši. Z ženo sva si ustvarila družino in v tej hiši topel dom zanjo, sedaj pa v njej živi tudi sin z družino, moja tašča in sploh je naša hiša vedno polna življenja, vsi sorodniki, prijatelji in sosedje radi pridejo. Ne mine dan, da ne bi kdo prišel. Hčerka z družino živi v Podkrajju, vez z nami pa je skoraj takšna, kot bi živeli skupaj. Imam pet vnukov: Jaka, Naca, Roka, Nejca in Andreja. Rad bi takšen dom ohranil, želim, da se generacije prepletajo naprej."

Poleg družinskega življenja pa Karl živi in ustvarja na mnogih področjih, v naši dolini in tudi zunaj nje. Njegov prispevek k lepšemu življenju v našem mestu potrjujejo tudi številna priznanja, ki jih je prejel za dosežke na področju pedagoškega dela, recitatorstva, režije in drugih kulturnih vrst, za sodelovanje pri organiziranju raznih kulturnih prireditvev, za lik dedka Mraza, za delo pri teritorialni obrambi, v krajevni skupnosti, občini. Smisel življenja vidi v druženju z ljudmi, v razveseljevanju ljudi.

Resnico govori, ko pove! "Besedam, pogovoru, poslušanju dajem vedno prednost! Rad srečujem ljudi, se z njimi pogovarjam, pogovor pa vedno poskušam usmeriti v dobro. Žal pa se vse preveč ljudi vse preveč rado pogovarja o slabem. Pa vendar se nam dogajajo tudi dobre stvari, le pozornost jim moramo posvetiti. Sploh si ljudje vzamemo premalo časa za pogovarjanje, tako znotraj družin kot na cesti, v podjetju. Zase lahko rečem, da je drugače."

Takole meni Karl!

Nihče naj ne bo nikoli sam!

"Najbolj pomembno je, da živiš skupaj z ljudmi, ki te razumejo.

Pomembno je tudi, da človek ima možnosti, da počne to, kar si želi, in da ima priložnost, da razvije vse svoje sposobnosti. In tretje! Človek naj ima možnost, da skrbi zase, da ustvarja, da je samostojen in se ne čuti odvisen od drugih. Mlad človek se mora čimprej postaviti na svoje noge in potem naj čim dlje ustvarja, naj ima možnost, da sam skrbi zase. Človek se celo življenje bogati z delom. Ne poznam dela, ki bi se ga lotil z muko. Moje življenje je bilo vedno aktivno, tako na področju teritorialne obrambe, kulture, v mlajših letih tudi športa, bil sem ljubiteljski gledališki igralec, predsednik zveze kulturnih



Kot mornariški kapitan v gledališki predstavi Krčmarica Merandolina leta 1970

organizacij, predsednik upravnega odbora kulturnih skupnosti, delegat v zboru občin. V politiki sem se angažiral predvsem z željo, ustvarjati dobre pogoje za delo in življenje ljudi. Pri tem pa sem odločitve prepuščal njim."

Karl pa je bil vedno tudi pripravljen pomagati in ne namerava se spreminjati.

Vrat ne bom zaprl nikomur!

"Vrat ne bom zaprl za kakršnokoli pomoč nikomur niti za društva, govore v slovo, mentorstvo mladim... Tudi nimam namena prekinjati ljubiteljskih aktivnosti, ki sem jih opravljal doslej. Želim pa jih omejiti glede na svoje sposobnosti. Ne nameravam življenja spreminjati, le stvarim, ki jih najrajši počnem, bom dal večji poudarek. Več časa bi rad namenil družini, ženi, otrokom in vnukom. Rad bi tudi lepše uredil hišo, okolico, potrebe narekujejo, da bom moral ponovno poskrbeti za zidarsko delo. Pri hiši je vrt, ki ga z ženo obdelujeva, v prihodnje pa upam, da bo za to in za ureditev okolice hiše več časa. Veliko imam knjig, za katere si še nisem vzel časa. Stvari, s katerimi sem se ukvarjal, nameravam urediti po področjih. Tu mislim na gledališka dela, strokovno literaturo, gesla za 3. julij. Nameravam tudi kaj storiti za svoje zdravje in v ta namen bi rad bil čimveč v naravi, teklo okrog jezer v naši dolini, kolesaril v bližnji okolici pa tudi hodil po planinah. Tako nameravam ohraniti dobro voljo in se še srečevati s svojimi bivšimi sodelavci, kajti...

...lepo je bilo delati z ljudmi, ki vidijo v sodelavcu sočloveka.

In jaz sem delal v takšnem kolektivu. Vem, da je v Premogovniku ogromno strokovnjakov

in želim, da bi mlajši sprejeli izzive časa, svoje znanje, sposobnosti usmerili v pridobivanje premoga in poleg tega še k razvijanju novih projektov, s katerimi bi odpirali nova delovna mesta, ki bodo obdržala ljudi v dolini. Želim pa, da poleg doseganja dogovorjenih proizvodnih rezultatov nikoli ne pozabijo drug na drugega, tudi ne na najmlajše in na starejše ljudi. Ohranja naj se tudi tradicija rudarstva, skupno praznovanje, druženje bivših in sedanjih rudarjev ob rudarskem prazniku.

Vsem v obratu praktičnega izobraževanja, v katerem sem dolgo in zadovoljno delal, želim veliko uspešnega dela z dijaki, želim, da jih varno popeljejo v svet dela, ustvarjanja in pri tem tudi sami najdejo zadovoljstvo. Muzeju želim čim večji obisk, vodičem pa veliko zadovoljstva pri njihovem težkem, a lepem delu. Vsak dan naj se ime muzeja ponese široko v svet. Muzej je namreč lahko tisti, ki bi privabljal turiste z vseh koncev sveta v Velenje in tako pripomogel k razvoju, uveljavitvi turistične, rekreacijske, kulturne dejavnosti v dolini in s tem k odpiranju novih delovnih mest.

Hvaležen sem vsem, ki so z mano delali, bili prijazni in mi pomagali. Imel sem dobre sodelavce, dobre voditelje. Lepo je bilo delati v kolektivu Premogovnika Velenje."

Dragica Marinšek

Sestavni del projekta "Razvoj kadrov" je projekt letnih razgovorov.

Kaj je letni razgovor?

Dolgoročni projekt "Razvoj kadrov" ima na področju odnosov cilj vzpostaviti kulturo in klimo v podjetju, ki bosta spodbujali skupno uspešnost podjetja z uspešnimi, angažiranimi in zadovoljnimi sodelavci. V tem okviru smo startali s projektom "Letni razgovori". Kaj so letni razgovori, na kratko predstavljamo v pričujočem članku.



Primer vodenja letnega razgovora iz učne delavnice izobraževanja vodij za vodenje letnih razgovorov.

Letni razgovor je pogovor med vodjo in njegovim podrejenim (sodelavcem), v katerem ovrednotita in izmenjata poglede na preteklo delo ter prihodnje delo in njegov nadaljnji razvoj.

Delavci najbolje in najraje opravljamo tiste naloge, ki si jih želimo opravljati in si jih sami zastavimo. Letni razgovor, ki poteka enkrat letno ob dogovorjenem času, je priložnost za usklajitev teh želja glede dela posameznika in potreb podjetja. Potrebe podjetja seveda predstavlja vodja. Vodja ve, kaj podjetje pričakuje od skupine, ki jo vodi. Da bi te cilje lahko izpolnil, mora zagotavljati čimbolj vzpodbudno vzdušje ter znati izkoristiti in razvijati znanje, sposobnosti in potencialne posameznikov v skupini.

Seveda vodja in sodelavec komunicirata skozi vse leto. Letni razgovor je priložnost pogovoriti se o delu, opravljanju dela in ciljih na malo drugačen, manj šefovski način. Vodja pove svoje poglede in oceno sodelavčevega dela, kar je pomembna povratna informacija za sodelavca in ena najmočnejših spodbud za dobro delo. Le tisti, ki čuti, da organizacija ceni njegov prispevek in skrbi za njegovo dobro, bo delal zavzeto. Za sodelavca je pogovor priložnost, da vidi sebe in svoje delo z drugih zornih kotov, da sam izrazi misli in postavi cilje in končno, da vodji morda pove tudi tisto, česar on morda ne bi rad slišal.

Kako letni razgovor konkretno poteka?

Vodja sodelavca predhodno seznani z namenom letnega razgovora, da mu opomnik "Poročilo o letnem razgovoru", ki jima bo služil kot okvirni dnevni red razgovora, dogovorita se za termin razgovora. Razgovor po pravilu ne traja manj kot eno in ne več kot dve uri. Kopijo poročila arhivira vodja in po želji sodelavec.

V Premogovniku smo skupaj z vodstvom ocenili, da bi letni razgovor, ki je vtkan v kulturo mnogih podjetij po svetu in tudi pri nas, lahko postal eden izmed močnejših instrumentov za krepitev vezi med podjetjem in posameznikom. Odločili smo se, da bodo v prvi fazi letne razgovore izvajali vodje le s sodelavci, ki imajo najmanj višješolsko izobrazbo, in tistimi, ki opravljajo delo najmanj te zahtevnosti.

V skladu s projektom "Letni razgovori" smo z letošnjim januarjem zaključili z izobraževanjem vodij in prehajamo na praktično izvajanje letnih razgovorov. V skladu z načrtom projekta spomladi letos začnemo tudi z vsebinsko pripravo sodelavcev za opravljanje letnih razgovorov, in sicer z enodnevno izobraževalno delavnico "Priprava sodelavca na letni razgovor".

Janko Mijoč, dipl. psiholog in terapevt

Mož, ki je zgradil mesto

90 let Nestla Žganka

30. decembra 1909 leta je v Dolenji vasi pri Preboldu prijel na svet sedmi otrok v Žgankovi družini. Dali so mu ime Ernest, a so ga vedno klicali le Nestl. Rasel je ob devetih bratih in sestrah, ob delu na kmetiji, žagi in v mlinu. V šoli je bil priden in miren učenec, od doma vaje ubogati, od staršev pa je podedoval tudi del tiste trme, ki je njima pomagala prebroditi vse težave. Rad se je učil in starša sta skrbela, da so otroci tudi ob večjih delih na kmetiji redno hodili v šolo. Zanj so starši pričakovali, da bo ostal na kmetiji. Toda sam je razmišljal drugače. Vedel je, da brez znanja ne bo imel prihodnosti in se je šel učiti za mizarja.

Iz mizarja Nestla Žganka je zrasel mož, ki se danes lahko upravičeno pohvali, da je zgradil mesto. Mesto Velenje. Starejši generaciji njegovo ime pove vse, mlajši ga morda poznajo po pripovedovanjih in zapisih, vsi pa lahko od konca prejšnjega leta vzamejo v roke knjigo Spomini "rdečega kralja". Izšla je pri založbi Karantanija, spisal pa sta jo po pripovedovanju Nestla Žganka Vlado Vrbič in Damijan Kljajič.

"Dopolnjujem deveto desetletje življenja in govorim o dogodkih, ki so desetletja odmaknjeni. Tu in tam se mi spomin malo izneveri, morda je kakšno ime zbledelo, morda je včasih malce drugačno zaporedje dogodkov, toda v številnih pogovorih z zapisovalcem mojih spominov smo vendarle uspeli sestaviti sliko. Pričujoči spomini seveda niso zgodovinski spis, temveč moje spominjanje in moj osebni pogled na dogodke in ljudi, ki so me v devetdesetih letih življenja spremljali," v uvodu v knjigo pravi Nestl Žgank.

Velenje je prišel leta 1950, in sicer za direktorja premogovnika, kar je bilo "logično nadaljevanje mojega dela v Glavni direkciji za rudarstvo. Ko je namreč namesto Ribičiča leta 1950 postal direktor direkcije France Popit, smo resno začeli razmišljati, kako dvigniti proizvodnjo premoga v slovenskih premogovnikih," pravi Žgank. Začel je skorajda iz nič, a vztrajno ob dvigovanju količine odkopanega premoga izboljševal delovne razmere rudarjev v jami in tudi njihove življenjske razmere. Ob pomoči dobrih strokovnjakov z različnih področij ter prijateljev je uresničeval idejo, da bo ustvaril uspešno podjetje in zgradil mesto.

Ne seveda brez težav. Veliko polen je dobil pod noge. Zavist, nevoščljivost in nespособnost ljudi, ki se niso mogli pohvaliti s svojimi uspehi, politično vodenje gospodarskih odločitev, a tudi lastna trma in nepopustljivost so ga pripeljali na

prenekateri zagovor k partijskim funkcionarjem in tudi na sodišče. Nekateri so ga imeli za "kralja na Betajnovi", takorekoč "rdečega kralja", zato je takšen tudi naslov knjige.

A malo je bilo kraljevskega v njegovem življenju. Ni si jemal posebnih pravic, četudi so mu jih očitali. Čutil in živel je z rudarji, bil z njimi v jami, delal z njimi v udarniških sobotah, udarniško z njimi in njihovimi družinami gradil stavbe, ceste, kanalizacijo, vodovod, reguliral Pako. Velenje je postalo socialistični čudež, ki so ga zgradili prebivalci sami in ki so si ga hodili ogledovati svetovni politiki.

Kraljevski je bil pravzaprav njegov padec. Ko je bil na višku, nekateri tega enostavno niso več prenesli. Leta 1965 so spodnesli njegov direktorski stolček v premogovniku in ga upokojili. Takrat je v jezi zažgal partijsko knjižico, saj je izgubil vso vero v stranko in ljudi, v katere je nekoč iskreno verjel. A ironično je naposled po tolikih letih dela v gospodarstvu, ko se s politiko ni hotel pečati, pristal v politiki. Leta 1969 je bil izvoljen za predsednika velenjske občinske skupščine, torej za župana in bil to potem še en mandat.

O vsem tem in še o veliko čem je beseda v knjigi Spomini rdečega kralja. Najmanj besed je namenjenih Nestlovi družini, zato jo je tudi posvetil njim, za katere je imel najmanj časa: ženi Vidi, sinu Luču in hčerki Vidki. Zato pa ima sedaj časa dovolj tudi za tri vnuke, Zalo, Naceta in Vala, pa seveda za obujanje spominov na leta udarnišva, leta veselja in žalosti, ko je gradil novo mesto Velenje. Velenje, ki ga ima - kot pravi - za največjo nagrado, ki mu jo je podarilo življenje.

Diana Janežič



Nestl Žgank, devetdesetletnik

Avtorja knjige Vlado Vrbič in Damijan Kljajič ter mag. Jože Hudaes in Nestl Žgank (od leve) med predstavitvijo knjige na Velenjskem gradu.



Pohod po poti Cankarjevega bataljona



Od polnoči do jutra

Planinsko društvo Škofja Loka vsako leto januarja organizira pohod "Po poti Cankarjevega bataljona". Pohod je posvečen spominu na borce Cankarjevega bataljona. Bataljon je bil ustanovljen 5. avgusta 1941 na Jelovici. Sestavljali sta ga Jeseňiška in Jelovška četa.

Po silovitih bojih v okolici Škofje Loke, ko je okupator hotel bataljon uničiti, se je le-ta umaknil v Selško dolino in Dražgoše. Tam je januarja 1942 vodil znamenito Dražgoško bitko, ki je terjala življenja 41 Dražgošanov in 9 partizanov, 11 jih je bilo ranjenih, Dražgoše pa so Nemci porušili do tal.

Pomen Dražgoške bitke je bil v srčnosti partizanskih borcev in domačinov, ki so pokazali, da se bodo za svoj dom borili. Okupator je z zverinskim pobijanjem nedolžnih domačinov, ropanjem in požiganjem, pokazal svojo barbarsko kulturo. Dražgoška bitka je bila med NOB največja na Gorenjskem in je spremenila nemški načrt izseljevanja Gorenjcev.

Bila je do tedaj največja odporniška bitka v nemškem rajhu - legenda, ki je zanetila plamen upora sredi okupirane Evrope. Zato je prav, da se je spomnimo in prikličemo v spomin in v opomin vsako leto znova z udeležbo na spominskih slovesnostih.

Letos smo se spominskega pohoda udeležili tudi člani Planinske sekcije Premogovnika Velenje. V soboto, 8. januarja, se nas je družina sedmih pohodnikov ob 18. uri s kombijem odpeljala proti Škofji Loki. Vodila sta nas Franc in Miha. V Škofji Loki

smo se pridružili pohodnikom iz drugih krajev Slovenije in se z avtobusom odpeljali proti Visokemu v Poljanski dolini. Tam smo zapustili avtobus, si oprtali nahrbtnike, prižgali čelne svetilke, vzeli v roke palice in se ob 20. uri zagrizli v breg, po strmi cesti, na začetek pohoda.

Že do uradnega starta na Pasji ravni je bilo treba premagati okrog 500 m višinske razlike v eni uri in pol. Tam smo se vpisali in prevzeli kartončke udeležencev pohoda, se malo pošalili, okrepčali, dobili koristna navodila in končno, ob polnoči, krenili na pot, novi pustolovščini nasproti. Vseh pohodnikov skupaj nas je bilo 348.

Hoditi smo morali v strnjeni koloni, na čelu katere so bili gorski reševalci in vodniki PD Škofja Loka. Na začetku poti smo se šalili in se na ves glas smejali. Energije smo imeli še dovolj, pa tudi vedeli nismo, kaj nas čaka. Tisti prvi sestop v Zminec v Poljanski dolini je bil kljub hitremu tempu še znosen. Tam pa smo se začeli vzpenjati, noge so postajale vedno težje, dihanje hitrejše, naši vodniki pa nič kaj usmiljeni in tempa hoje niso upočasnili.

Čas pa je bil tudi bolj primeren za spanje kot za hojo. Do govorjenja nam že zdavnaj ni bilo več, lotevala se nas je že prava omotica zaradi pomanjkanja energije in zapanosti, ko smo na višini 770 m, v vasi Breznica, pri kmetu Zalubnikarju, ob pol štirih zjutraj zagledali mogočen kres.

Zazdalo se nam je, da smo se prebudili v nekem drugem, pravljlično lepem svetu in kar nekako zaplavali smo v ogromno kmečko kuhinjo in posedli po tleh. Domačini so nam postregli z okusnim čajem in kavo, malo smo prigriznili in kar hitro smo imeli dovolj moči za nadaljevanje pohoda, čeprav se sanjam o toplih posteljah nismo mogli upreti. Po strmi poti, ki se je vijugala po gozdu, smo se po suhem snegu pridričali v kraj Praprotno v Selški dolini. Očarani smo gledali nazaj v hrib pohodnike, ki so hodili za nami. Nekateri so rekli, da je lučk kot v reklami za Coca colo. Bilo je res nepopisno lepo. Po celem hribu cik cak iz samih lučk.

Čas za uživanje lepih pogledov je bil skopo odmerjen. Treba se je bilo zagristi v novo strmino, vendar je bil korak ob spoznanju, da se bo kmalu zdanilo, kar malce lažji. Okrog osme ure smo se povzpeli v vas Zabrekve na višini 835 m. Tam smo pri prijaznih domačinih zopet dobili veliko dobrega čaja in kar prerojeni smo se podali proti Dražgošam, kamor smo prispeli ob

S pohoda



deseti uri. Tam so nas zopet pogostili s čajem in enolončnico.

Kar verjeti nismo mogli, da je za nami več kot 40 km hoje, okrog 2.200 m premagane višinske razlike pri spustih in vzponih. Ko so nam tisti, ki so čakali na proslavo, zaploskali, pa smo se zazdeli sami sebi pravi junaki. Preveč utrujeni, da bi prisostvovali proslavi, smo se srečni spravili v kombi, in bili hvaležni šoferju, da nas je prišel iskat v Dražgoše, da nam ni bilo treba pešačiti še dodatne tri kilometre po asfaltu v vasico Rudno.

Takoj ko smo bili v kombiju na toplem in v sedečem položaju, pa so se nam jeziki zopet razvezali. Obujali smo spomine na prehojeno pot in bili kar malce ponosni

sami nase. Spoznali smo, da smo v skupini pravi pustolovci in da smo sposobni tudi takšnih in še večjih podvigov. Čeprav neskončno utrujeni, smo se sijočih oči, polni novih izkušenj in novih doživetij, zadovoljni vračali domov. V Velenju pa smo si že skoraj rekli: "Drugo leto nasvidenje?"

Jana Jelenko

Vabimo vas na potepanje po Korziki in Sardiniji

z vzponom na Monte Cinto - 2706 m

V programu izletov planinske sekcije Premogovnika Velenje za leto 2000 je predviden izlet na Korziko in Sardinijo z vzponom na najvišji vrh Korzike Monte Cinto (2706 m). Ker je organizacija izleta zahtevna, smo pričeli s pripravami že sedaj.

Po pregledu ponudb različnih agencij za enake aranžmaje smo se odločili za Kompas. S to agencijo smo že potovali po Grčiji in Siciliji. Prepričani smo o dobri kvaliteti njihove ponudbe.

Na potovanju bomo spoznali dva Sredozemska otoka, Korziko in Sardinijo. Izбира krajev, katere bomo obiskali, je prilagojena vzponu na Monte Cinto. Na vsej poti bomo s svojim avtobusom, ki bo z nami tudi na trajektu oziroma ladji. Na potepanju bomo videli vse znamenitosti otokov, mnoga mesta in njihove znamenitosti. Vrhunec vsega bo vzpon na najvišji vrh Korzike, Monte Cinto. Za tiste, ki se ne bodo odločili za vzpon na goro, obstojajo druge možnosti za ta dan.

Iz programa potovanja!

V večernih urah odhod avtobusa iz Velenja in vožnja skozi Italijo do pristanišča Livorno. Prihod v Livorno v jutranjih urah, vkrcanje na trajekt za otok Korziko. Sledi vožnja po otoku in ogledi znamenitosti vse do Corte. Zelo zgodnji zajtrk in vožnja do izhodišča za vzpon na goro. Opis poti, vzpon in vse posebnosti bodo posredovane naknadno. Za vzpon je več možnost, poti so tehnično lahke ali zahtevne.

Naslednji dan sledi vožnja po divji doline Golo, skozi naravni gozdni rezervat Aitone, nacionalni park Calanches in po razburljivi pokrajini do mesta Ajaccio. Obiskali bomo Napoleonov rojstni kraj. Sledi vožnja s trajektom na Sardinijo. Ogledali si bomo vse lepote tega sredozemskega otoka. Na poti v domovino se bomo ustavili v Pisi in si ogledali znameniti poševni stolp. Program je pester in zanimiv za tiste, ki želijo videti in doživeti nekaj več.

Prijave zbira Marjana Borovnik, tel. 871-465 int. 13-51, do 15. februarja 2000.

Husein Djuherič

Vabljeni v smučarske tečaje!

Mamijo vas zasnežena pobočja, pa ne obvladate smuči? So zelene zime vaše znanje vijuganja po strminah spremenile v negotovost? Želite smučarskih veščin naučiti svoj naraščaj?

Smučarska šola TRC Jezero - RTC Golte organizira v času zimskih šolskih počitnic od **28. februarja do 3. marca 2000** smučarske tečaje za otroke in odrasle. **Cena** petdnevnega tečaja zajema tedensko smučarsko vozovnico in topel obrok in je:

- za otroke od 7. do 14. leta starosti **9.000 SIT** (brez toplega obroka 8.400 SIT),
- za odrasle **12.500 SIT** (brez toplega obroka 11.600 SIT).

Organiziran bo **prevoz z avtobusom**. Tečajniki se bodo odpeljali izpred Rdeče dvorane v Velenju vsako jutro ob 7.30 in se vračali iz Žekovca ob 16.30. Odrasli tečajniki in starši otrok, ki niso člani sindikata Premogovnika Velenje, morajo za prevoz doplačati 1.000 SIT.

Vpis in plačilo smučarskih tečajev bosta v ponedeljek, 21. februarja 2000, med 6. in 15. uro v Beli dvorani.

Dodatne informacije dobite pri Jožetu Grubelniku v Beli dvorani osebno ali prek telefonov 063/866-467 ali 871-465 interno 18-20 ter GSM 041/647-889.

Zdravje je naša največja vrednota

Vitamini – šopek zdravja

Vitamini so organske molekule, ki jih človek v majhnih količinah nujno potrebuje za življenje, za pravilno delovanje telesa, rast in zdravje. Z beljakovinami, minerali in encimi se v telesu vpletajo v kemične reakcije, ki so potrebne za tvorbo energije in živega tkiva.

Prve vitamine so odkrili v začetku 20. stoletja. Mnogim so znane zgodbe o mornarjih, ki so zdravili skorbut z limonami in pomarančami. Pred tem so te bolezni uvrščali med nalezljive bolezni. Statistiki pravijo, da danes vsak četrti človek trpi pomanjkanje vitaminov. Prvi znaki pomanjkanja vitaminov se kažejo v pojavu nerвозe, labilnega in depresivnega obnašanja, utrujenosti, občutka nemoči, nespečnosti, slabe koncentracije in slabega pomnjenja ter občutljivosti na infekcije. Kasneje se pojavijo še spremembe na kosteh in zobovju, ki postane močno kariozno. Pogosto smo priča tudi številnim želodčnim, črevesnim in kožnim boleznim.

Pomanjkanje vitaminov je sicer značilnost sodobne prehrane. Da bi zagotovili dovolj velike količine hrane, sta se morala spremeniti tako pridobivanje kot shranjevanje hrane. Pospešena rast in predelava rastlin

sicer zagotavljata zadostno kalorično vrednost živila, osiromašita pa ga za večino vitaminov. Neoluščena žita so velik vir vitaminov B1, B2, B5, B6 in biotina. Bela moka, kjer v predelavi pšenico najprej ločijo od plev - vira vitaminov, tako ohranja le energetska vrednost. Številne sodobne diete, namenjene zmanjšanju kalorične vrednosti jedilnika in modna vegetarijanska prehrana, pa žal nekaterih vitaminov sploh ne vsebujejo.

Zmanjšana absorpcija (vsrkavanje vitaminov skozi prebavila) je lahko posledica bolezni prebavil, razvad, rednega jemanja določenih zdravil in nepravilnega prehranjevanja. Vitaminom groze tudi mnogi sovražniki, kot so kajenje, svetloba, alkohol, toplota, zrak in svetloba. Z neprimernim skladiščenjem in neustrezno pripravo hrane jih pogosto uničimo. Poseben problem predstavljajo tudi nevtraliza-

torji, ki jih poznamo prek 300. V telesu delujejo na vitamine, jih spremenijo ter napravijo neučinkovite. V majhnih količinah imajo takšen učinek tudi nekatera zdravila - antibiotiki, tablete proti zanositvi, sredstva proti strjevanju krvi, antidepresivi, analgetiki.

Dnevna potreba po vitaminih je odvisna od spola, starosti, teže in telesnih obremenitev. Osebe, ki niso bolne ter so izpostavljene običajnim obremenitvam, potrebujejo vitamine v priporočenih minimalnih dozah. Vnos zagotavljajo z običajno raznovrstno prehrano, ki vsebuje dovolj sadja in zelenjave, mlečnih proizvodov ter občasno meso. Nosečnice in osebe, ki izvajajo intenzivne shujševalne diete, ki so izpostavljene pogostim stresom, so bile pred kratkim operirane ali poškodovane, jemljejo zdravila, kadijo ali pa se aktivno ukvarjajo s športom, potrebujejo tudi do 300-krat večje doze vitaminov in mineralov.

Multivitaminke preparate je najbolje jemati med ali neposredno po obroku, ko je resorpcija iz prebavil največja. Vitamine, topne v olju (A,D,E,K,F) moramo vzeti pred obrokom, saj se zaradi svoje topnosti v maščobah maksimalno resorbirajo le v kombinaciji z uživanjem hrane. Povsem drugače pa je z vitamini, topnimi v vodi (C,P,B), ki jih jemljemo po jedi. Da bi preprečili neugoden učinek na želodčno sluznico, velja C vitamin jemati na poln želodec. Nikar ga ne uživajmo zvečer, ker lahko izzove nespečnost.

Vitamini A,C,E so močni antioksidanti. Uspešno se borijo proti prostim radikalom, ki bi sicer uničili zdrave celice. Z zaščito celice pred poškodbo se tudi uspešno borijo proti nekaterim oblikam rakastih obolenj in srčnim boleznim.

Vitamin A je pomemben pri ohranjanju zdrave kože in sluznic in pri razvoju kosti in zobovja. Preprečuje vnetja oči, nočno slepoto, cepljenje las, lomljenje nohtov, pogoste prehlade in vnetja dihal. Najdemo ga v ribjem olju, jetrih, korenju, zeleni in rumeni zelenjavi, jajcih, sadju.

Vitamin B1 (tiamin) je bistveni vitamin za normalno funkcioniranje živčnega sistema. Preprečuje utrujenost, prebavne probleme, izgubo apetita, kronično zapekoto, slabo pomnjenje, preveliko vzdražnost, depresije in občutljivost za pike insektov. Hkrati tudi varuje srčno mišico. Najdemo ga v pivskem kvasu, kalčkih, soji, mesu in otrobi.



Vitamin B2 (riboflavin) ima ugoden vpliv na številna očesna obolenja. Nujno je potreben za zdravo kožo, nohte, lase in zdravo rast. Uravnava aktivnost ščitnice in je pomemben element energetske presnove. V telo ga vnašamo z uživanjem mleka, jajc, kvasa, drobovine.

Vitamin B3 (nikotinamid) je nujno potreben za normalen krvni obtok in zdravo delovanje možganov in živčnega sistema. Uporaben je pri zdravljenju razjed v ustih, prevelike vzdražnosti, nervoz, depresij, nespečnosti, pozabljivosti, kroničnih glavobolov ter hladnih rok in stopal. Največ ga najdemo v pustem mesu, perutnini, ribah, kvasu, pšenici, avokadu, smokvah in suhih slivah.

Vitamin B5 (pantotenska kislina) vzpodbuja delovanje nadledvičnih žlez. Varuje nas pred negativnimi učinki psihičnih stresov in raznih strupov. Pomaga pri dvigu odpornosti na mraz in vnetja, hkrati pa je uporaben pri zdravljenju pretirane utrujenosti, sivenja in izgube las, bolezni kože, alergij, upočasnjene rasti, mišičnih krčev, nizkega krvnega tlaka in nespečnosti. V telo ga vnašamo z drobovino, kvasom, rumenjakom, perutnino in orehi.

Vitamin B6 (piridoksin) je vpleten v proizvodnjo protiteles. Preprečuje premenstrualno otekanje in porast telesne teže na račun zadrževanja vode. Pomaga pri zdravljenju mišičnih krčev, premenstrualnih težav, arterioskleroze, nekaterih srčnih bolezni, migrenskega glavobola, ledvičnih kamnov in živčnih težav.

Vitamin B12 (cianokobalamin) telo nujno potrebuje za nastajanje in obnovo rdečih krvničk. Uporabljamo ga pri zdravljenju nekaterih vrst slabokrvnosti, slabega apetita, slabe rasti, utrujenosti, sora in izgube duševne energije. Popolni vegetarijanci imajo vedno pomanjkanje tega vitamina, saj ga v telo vnašamo le z uživanjem mesa.

Folna kislina v kombinaciji z vitaminom B12 sodeluje pri nastajanju rdečih krvničk. Ima pomembno vlogo pri sintezi DNA in RNA, ki prenašata celični genetski material. Uporabna je pri zdravljenju anemij in bolezni kože. Tudi prezgodnje sivenje, pogoste driske, zadrževanje vode, mentalne depresije, povečano vzdražnost želodca in slab krvni obtok gre pripisati pomanjkanju tega vitamina.

Biotin vzdržuje zdravje las, kože in nohtov. Pomaga pri zdravljenju ekcemov, vnetij kože, pri nekaterih boleznih srca in pljuč, izraziti utrujenosti, slabokrvnosti, povišanem holesterolu in vnetjih očesne veznice.

Holin je важен pri uravnavanju presnove maščob. Uporaben je pri zdravljenju



žolčnih kamnov, nekaterih bolezni jeter in ledvic ter glaukoma.

Inositol v kombinaciji s holinom sodeluje pri živčnih prenosih. Vpleta se v krmiljenje encimske aktivnosti in v transport maščob po telesu. Pomaga pri zdravljenju slabih in tankih las, bolezni živčevja in oči ter debelosti.

PABA (Para-amino-benzoična kislina) preprečuje staranje kože in sivenje las. Ščiti nas pred sončnimi opeklinami in kožnim rakom. Preprečuje preveliko utrujenost, ekceme, anemije in reprodukcijske motnje.

Vitamin C je pomemben v razvoju kolagena in vezivnih tkiv. Skrbi za elastičnost kože, arterij in kit. Pospešuje celjenje ran in pomaga pri zdravljenju vnetij, prehladov, gripe, stresa in alergij. Uspešno veča odpornost na bolezni in pripomore k hitremu okrevanju po boleznih ali poškodbah. Največ ga je v limonah, višnjah, šipku, paradizniku, zeleni papriki.

Vitamin D (kalciferol) pod vplivom UV žarkov v telesu prehaja v aktivno obliko. Vpleta se v presnovo kalcija in fosforja ter je nujno potreben za normalno tvorbo kosti in zob. Naravni izvor so rumenjak, maslo, ribje olje, posneto mleko in špinača.

Vitamin E je zelo učinkovit pri zagotavljanju normalnega krvnega obtoka, zdravih arterij in srca. Uporaben je pri zdravljenju številnih srčnih zapletov in bolezni ven. Celične membrane varuje pred poškodbami, zato tudi učinkovito preprečuje staranje. Učinkovit je ob zdravljenju reprodukcijskih motenj, bolezni dojk, vnetij in artritisov.

Poskrbimo za svoj šopek zdravja. Prehrana naj bo raznovrstna, vsebuje naj dovolj sadja in zelenjave, dovolj mleka in mlečnih izdelkov, občasno tudi pusto meso in ribe. Če bomo ob tem tudi dovolj telesno aktivni ter se občasno izpostavili še UV žarkom, nam bo telo hvaležno vračalo z zdravjem.

Janez Poles, dr. med.-internist

Zahvala

Ob smrti mojega očeta

Vinka Brčine

se iskreno zahvaljujem sindikalni podružnici Jamski transport in sodelavcem za denarno pomoč in izrečena sožalja.

Mijo Brčina

Zahvala

Ob smrti moje mame

Josipe Hutinski

se zahvaljujem za izrečena sožalja in denarno pomoč sindikalni podružnici strokovnih služb ter sodelavcem in prijateljem.

Štefan Hutinski

Zahvala

Ob smrti moje mame

Cecilije Hojski

se zahvaljujem sindikalni podružnici Elektrostrojne dejavnosti in sodelavcem v operativni pripravi dela Strojne službe za denarno pomoč.

Janez Hojski

Zahvala

Ob smrti moje mame

Milene Zacirkovnik

se zahvaljujem sindikalni podružnici strokovnih služb in sodelavcem v komercialni službi za denarno pomoč in izrečena sožalja.

sin Franc z družino

Zahvala

Ob smrti mojega očeta

Ivana Sešla

se zahvaljujem sindikatu podjetja, nadzorno-tehničnemu osebju strojnega remonta in sodelavcem operativne priprave dela za denarno pomoč, venec in izrečena sožalja.

Marjan Sešel

Alojz Diacci,

direktor Premogovnika Velenje 1980 - 1988



Spet enkrat smo zgroženi pristali na spoznanje, da je čas tisti naš neusmiljeni sopotnik, ki nam odteguje prijatelje. Celo velikim bojevnikom, kakršen je bil Lojze Diacci, ki do kraja ni bil pripravljen priznati poraza v borbi z boleznijo, se je 18. januarja čas iztekel v brezkončnost.

Deseto leto je bil upokojen, a je skrbno spremljal naše delo, dejavnost in se zavedal, da v premogovniku in premogovništvu nasploh še vedno bijemo bitke z naravo, družbenim okoljem, s samimi seboj, s še kom. V ogromnem številu takšnih in podobnih bitk je v času svojega dela v premogovništvu, v društvu inženirjev in tehnikov, v mnogih strokovnih in političnih ustanovah zelo aktivno sodeloval. Vedno ga je, tudi v obdobju, ko se je upokojil, zanimalo, kaj se dogaja pri nas; veselil se je napredka ter uspehov, znal je dati dober nasvet ob težavnih trenutkih našega življenja. Poznal je ogromno ljudi, imel veliko življenjskih izkušenj, tudi ogromno teoretičnega znanja. Zato je bilo biti skupaj z njim enostavno zelo koristno.

Njegov spoštljiv odnos do sogovornika je bil že v času, ko je bil še v službi, pregovorno znan, v razgovorih je vedno sodeloval kot enakopraven partner, čeprav je bil na koncu skoraj vedno postavljen v vlogo tistega, ki je moral odločiti vsebino dogovora.

Konec petdesetih let je prvič obhodil podzemni svet Šaleške doline. Kot pravkar diplomirani inženir rudarstva je vodil projekt nadzemnega pridobivanja premoga na območju jame Škale. Kljub dobrim namenom, ki bi bistveno olajšali pridobivanje premoga, je na začetku šestdesetih let moral opustiti misel na to možnost: za leto dni je prevzel vodenje pridobivanja premoga v jami Preloge, prav toliko časa pa je zatem vodil raziskave in nadzor pri vrtnih in hidrogeoloških delih. Sredi šestdesetih let se je odločil poiskati izzive zunaj premogovništva, sredi sedemdesetih let pa se je znova vrnil med nas in ostal do upokojitve.

V tem času je bil najprej vodja obrata Storitve, zatem pa dobro leto vodja investicijske skupine. Poleti 1978 je prevzel naloge glavnega inženirja razvoja, dve leti kasneje, na začetku leta 1980, pa je postal predsednik poslovnega odbora in glavni tehnični vodja takratnega Rudnika lignita Velenje. Po izteku drugega mandata, sredi leta 1988, je v takratnem SOZD-u za dve leti prevzel dolžnosti člana poslovnega odbora za razvojno-tehnično področje, od sredine do konca leta 1990, ko se je upokojil, pa je vodil investicijsko skupino premogovnika.

Zdaj, ko nam je dokončno odvzeta možnost nadaljnega sodelovanja z Lojzom Diaccijem, razmišljamo, kako zelo bi tudi danes potrebovali njegov preudarni um, miren v svojih premišljevanjih, popolnoma kvalificiran za sprejemanje zaključkov, in bi nenazadnje potrebovali velikega človekoljuba, ki svoje skrbi za blagostanje sodelavcev nikoli ni zaupal naključjem.

Ohranili ga bomo v spominu kot človeka, ki ga je bilo poznati in z njim sodelovati ne samo lepo, pač pa tudi velika priložnost in privilegij.

dr. Franc Žerdin



Kopirirano 3
3020 VELENJE
SLOVENIJA

Smučarski klub Velenje organizira s turistično agencijo Kompas tradicionalno prvomajsko smučanje v Franciji - letos v

Val Thorensu od 25. aprila do 1. maja 2000!

- nastanitev v dvosobnih apartmajih Temple du Soleil,
- 5-dnevna smučarska karta,
- dobrodošlica, degustacije, animacija in glasba, test smuči, turistična taksa,
- otroci do 5 let zastonj, do 10 let 4.000 SIT popusta, do 15 let 2.500 SIT popusta.

Cena celotnega aranžmaja za štiri osebe v dvosobnem apartmaju je **38.000 SIT** (doplačila za manj oseb v apartmaju in za posteljnino in brisače). Cena prevoza z avtobusom je **14.000 SIT**. Otroci tekmovalcev SK Velenje ne plačajo prevoza. Možno je plačilo na 5 obrokov.

Prijave zbira do **10. februarja 2000** Roman Vrabič, Stanetova 29, Velenje, telefon 063/861-969; informacije tudi F. Lenart, int. 14-53.

Razpis za dodelitev najemnih stanovanj in stanovanj za zamenjavo za leto 2000

V Premogovniku Velenje tudi letos poteka zbiranje prošenj za dodeljevanje najemniških stanovanj v skladu s sprejetim pravilnikom za leto 2000.

Tako lahko do vključno **torka, 15. februarja 2000**, izpolnite prošnje za dodelitev stanovanj. Prošnje dobite pri svojih obratnih tehnikah, delavci strokovnih služb v kadrovske službi ali v podjetju Habit na Kersnikovi 11 v Velenju.

Opozarjamo vas, da morate prošnjo oddati **vsilci**, ki želite pridobiti novo ali zamenjati staro stanovanje; starih prošenj pri izdelavi letošnje prioritetne liste ne bodo upoštevali!

Prošnje morate oddati posebej za dodelitev stanovanja in posebej za njegovo zamenjavo. V skladu s pravilnikom bo izdelana enotna prioritetna lista za Premogovnik Velenje.

Prošnje **oddajte** obratnim tehnikom, v kadrovske službi podjetja ali v podjetje Habit do **15. februarja 2000**. Prošnje, prispelle po tem datumu, ne bodo upoštevane. Razpis in pravilnik veljata tudi za delavce hčerinskih podjetij Premogovnika Velenje. Prošnjo mora izpolniti vsak delavec sam.



MUZEJ PREMGOVNIŠTVA SLOVENIJE

je 1. februarja znova odprl vrata za svoje obiskovalce. Premogovniška zbirka je dopolnjena z novimi eksponati, prikaz razvoja premogovništva v Šaleški dolini pa je na voljo odslej tudi v angleškem in nemškem jeziku.

Muzej je odprt vsak dan, razen ponedeljka, med 9.30 in 17. uro.

Brezplačne vstopnice za ogled muzeja, ki smo jih prejeli zaposleni v Premogovniku Velenje, **veljajo le do 31. marca 2000.**

Informacije in rezervacije: Muzej premogovništva Slovenije, 063/870-997
in Turistična agencija Gost, 063/862-252.



HTZ
I.P., d.o.o.
VELENJE

**HTZ, invalidsko podjetje
HIGIENA, TEHNIKA
3320 Velenje, Part
SLOVENIJA**

Celje - skladišče

D-Per
65/2000



5000008318,1

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

Industrijsko prodajalno in popravljalnico

invalidskega podjetja Higiena, tehnika, zaščita
smo preselili na Kersnikovo cesto 13 v Velenju (nekdanji samski dom).



V prodajalni lahko kupite ali naročite izdelavo:

zaščitnih delovnih oblek za različne poklice v rudarstvu, industriji, gradbeništvu, gozdarstvu in kmetijstvu
(hlače, kombinezoni, bluže), tudi s tiskanjem znaka vašega podjetja,
težje zaščitne obutve (planinski čevlji, podloženi škornji s filcem ali ovčjim krznom),
torb za različne namene uporabe iz različnih materialov,
copatov,
zaščitnih rokavic.

Prodajamo tudi drobno usnjeno galanterijo - pasove, ovratnice za pse, denarnice, poslovne moške torbice...

Nudimo tudi posebno opremo:

hlače in telovnike iz maskirnega blaga, podložene škornje, pasove za naboje za lovce,
pasove za žeblje za krovce in tesarje,
ledvične pasove in torbe za motoriste,
predpasnike za varilce, kuharje...

V popravljalnici vam popravimo in zašijemo:

različno obutev, torbe, zadrge, baldahine, rolete...

V našem lokalu lahko naročite izdelavo rolet, dobavo, robljenje in polaganje talnih oblog, izdelavo cerad,
pokrival za tovarne prikolice, tend in transparentov.

Vabljeni v industrijsko prodajalno in popravljalnico na Kersnikovi cesti 13 v Velenju,
kjer vas pričakujemo od ponedeljka do petka med 7.30 in 15.30. Ob sobotah je lokal zaprt.